

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณา

ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ.พ. ๕/๒๕๖๒

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงาน ด้านนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
มกราคม ๒๕๖๒

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายันท ผาสุข	เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวสมสมร นาคนาค	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวกรรณิกา พัสระ	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นางสิริกัญย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกาลุต์ น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางกาญจนา ผลาชีวะ	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ ณ ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

- บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๑
- ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
กับร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (๑)
- : หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๗/๔๒๔๗๔ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (๒๕)
- : ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) (๒๗)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๓๗)

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรีชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีหลักการและเหตุผลดังนี้

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครอง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔ วรรคสาม ยกเลิกส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๖๓ ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง และเพิ่มหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๖๓/๑ ถึงมาตรา ๖๓/๒๔)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองยังไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ โดยเฉพาะการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนดให้นำวิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม จึงไม่มีรายละเอียดวิธีปฏิบัติและระยะเวลาในการบังคับทางปกครองที่ชัดเจน ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการสืบหาทรัพย์สินและมอบหมายให้หน่วยงานอื่นหรือเอกชนดำเนินการแทนได้ ส่งผลให้ไม่สามารถบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินได้

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

อย่างมีประสิทธิภาพและรัฐต้องสูญเสียรายได้ในที่สุด ดังนั้น สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองเพื่อให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**๑.๓ ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีเนื้อหา
รวมจำนวน ๑๐ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้**

- แก้ไขเพิ่มเติมให้การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับ โดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวตามมาตรา ๖๓/๒ วรรคหนึ่ง (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔ วรรคสาม)

- กำหนดให้ยกเลิกส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๖๓ ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (ร่างมาตรา ๔ ยกเลิกส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๖๓ ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง)

- กำหนดให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๖๓/๑ ถึงมาตรา ๖๓/๒๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๖๓/๑ ถึงมาตรา ๖๓/๒๔) มีรายละเอียด ดังนี้

หมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง

ส่วนที่ ๑ บททั่วไป

- กำหนดขอบเขตการบังคับทางปกครองโดยไม่ใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐด้วยกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา ๖๓/๑)

- กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว (มาตรา ๖๓/๒)

- กำหนดให้กรณีบทกฎหมายที่มีการกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะ แต่หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าการใช้มาตรการบังคับดังกล่าวจะเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวดดังกล่าวแทนได้ (มาตรา ๖๓/๓)

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

- กำหนดให้ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่บุคคลใด หากบุคคลดังกล่าวถึงแก่ความตาย ให้สามารถดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้ และถ้าบุคคลดังกล่าวมีทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก ให้ถือว่าทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดกต้องอยู่ภายใต้การบังคับทางปกครองด้วย (มาตรา ๖๓/๔)

- กำหนดให้กรณีที่บทบัญญัติในหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง หรือกฎหมายอื่นมิได้กำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ (มาตรา ๖๓/๕)

- กำหนดให้บทบัญญัติในหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง มิให้ใช้บังคับกับการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน หรือให้กระทำ หรือละเว้นกระทำ ที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำ (มาตรา ๖๓/๖)

ส่วนที่ ๒ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน

๑. การบังคับโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

- กำหนดให้กรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดไม่มีการชำระ โดยถูกต้องครบถ้วน ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีหนังสือเตือนให้บุคคลดังกล่าวชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และหากไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ (มาตรา ๖๓/๗)

- กำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับทางปกครองต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด และกำหนดกรณีที่ให้คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด (มาตรา ๖๓/๘)

- กำหนดกรณีที่มีการอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองและขอทุเลาการบังคับตามมาตรการดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง หรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์อาจสั่งให้มีการทุเลาการบังคับทางปกครองไว้ก่อน โดยอาจกำหนดเงื่อนไข ให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองต้องปฏิบัติได้ (มาตรา ๖๓/๙)

- กำหนดอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เพื่อประโยชน์ในการบังคับทางปกครอง (มาตรา ๖๓/๑๐)

- กำหนดกรณีในการสืบทอดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองให้อำนาจหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหนี้เจ้าร้องขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือหน่วยงานอื่นดำเนินการสืบทอดทรัพย์สินแทนได้ โดยให้หน่วยงานดังกล่าวมีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เพื่อประโยชน์ในการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๖๓/๑๐ ด้วย (มาตรา ๖๓/๑๑)

- กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่กฎกระทรวงไม่ได้กำหนดไว้ ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่า ๑) เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงิน ๒) ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หมายถึง ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง ๓) อำนาจของศาลในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีเป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และ ๔) เจ้าพนักงานบังคับคดี หมายถึง เจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง (มาตรา ๖๓/๑๒)

- กำหนดให้การโต้แย้งหรือการใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง รวมทั้งบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด ให้เสนอต่อศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลเยาวชนและครอบครัว หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งที่มีการบังคับทางปกครอง และให้เสนอต่อศาลปกครอง สำหรับกรณีอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของศาลดังกล่าวข้างต้น (มาตรา ๖๓/๑๓)

- กำหนดกรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นได้มีการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องอื่นใดของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเพื่อนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิขอเข้าเฉลี่ยได้เช่นเดียวกับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา (มาตรา ๖๓/๑๔)

๒. การบังคับโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี

- กำหนดให้กรณีที่มีการบังคับให้ชำระเงินและคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด แต่หากหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินต้องการให้เจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับคดี ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีโดยระบุจำนวนเงินที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับ

ทางปกครองยังมีได้ชำระตามคำสั่งทางปกครอง ไม่ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้บังคับทางปกครอง หรือได้ดำเนินการบังคับทางปกครองแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินหรือได้รับชำระเงินไม่ครบถ้วน (มาตรา ๖๓/๑๕)

- กำหนดให้กรณีที่มีคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด แต่ผู้ต้องชำระเงินฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้พิจารณาคดีใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และศาลปกครองได้รับคำฟ้องไว้พิจารณา ให้อำนาจผู้ต้องชำระเงินอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีอำนาจในการออกหมายบังคับคดีตามมาตรา ๖๓/๑๕ เพื่อขอให้สั่งงดการบังคับคดีไว้ก่อน และหากศาลพิจารณาคำร้องแล้วมีคำสั่งให้งดการบังคับคดี ให้ศาลส่งคำสั่งดังกล่าวไปให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลาหรือเงื่อนไขตามที่ศาลกำหนด รวมทั้งส่งคำบอกกล่าวงดการบังคับคดีให้หน่วยงานของรัฐและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียทราบโดยไม่ชักช้า (มาตรา ๖๓/๑๖)

- กำหนดให้เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี ให้นำความเกี่ยวกับอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เพื่อประโยชน์ในการบังคับทางปกครองในมาตรา ๖๓/๑๐ และเกี่ยวกับกรณีในการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง ที่ให้อำนาจหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหนี้อาจร้องขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือหน่วยงานอื่นดำเนินการสืบหาทรัพย์สินแทนได้ตามมาตรา ๖๓/๑๑ มาใช้บังคับกับการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองด้วย (มาตรา ๖๓/๑๗)

- กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งทางปกครองต้องดำเนินการสืบทรัพย์และเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องดำเนินการเพื่อให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด และให้นำความในมาตรา ๖๓/๘ วรรคสามและวรรคสี่ กรณีที่เกี่ยวกับเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองยึดหรืออายัดทรัพย์สินแต่ยังไม่ได้รับชำระเงินครบถ้วน และล่วงพ้นกำหนดเวลาจะยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพิ่มเติมมิได้ และกรณีที่เกี่ยวข้องกับการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายในกำหนดเวลาเพื่อชำระเงินรวมทั้งค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายอื่นในการบังคับทางปกครอง ให้กระทำได้แม้ล่วงพ้นระยะเวลาดังกล่าว มาใช้บังคับโดยอนุโลมมิให้นำระยะเวลาระหว่างการงดการบังคับคดีตามคำสั่งศาลตามมาตรา ๖๓/๑๖ วรรคหนึ่ง มานับรวมในระยะเวลาสิบปีดังกล่าว (มาตรา ๖๓/๑๘)

ส่วนที่ ๓ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ

- กำหนดให้ในส่วนที่ ๓ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ คำว่า “ค่าปรับบังคับการ” หมายความว่า ค่าปรับที่เจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ชำระเป็นรายวันไปจนกว่าจะยุติการฝ่าฝืนคำสั่งหรือได้มีการปฏิบัติตามคำสั่งแล้ว ไม่ว่าจะเป็ค่าปรับที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือโดยกฎหมายอื่น (มาตรา ๖๓/๑๙)

- กำหนดให้คำสั่งทางปกครองที่ให้กระทำการหรือละเว้นกระทำการ หากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ (มาตรา ๖๓/๒๐)

- กำหนดให้ก่อนที่มีการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๖๓/๒๐ ให้เจ้าหน้าที่มีคำเตือนเป็นหนังสือให้มีการกระทำการหรือละเว้นกระทำการตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี ซึ่งคำเตือนดังกล่าวจะกำหนดไปพร้อมกับคำสั่งทางปกครอง และคำเตือนต้องระบุให้เป็ไปกตามกักฎหมายกำหนด (มาตรา ๖๓/๒๑)

- กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในคำเตือนตามมาตรา ๖๓/๒๑ และการเปลี่ยนแปลงมาตรการบังคับทางปกครองดังกล่าวจะกระทำได้อต่อเมื่อปรากฏว่ามาตรการที่กำหนดไว้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ (มาตรา ๖๓/๒๒)

- กำหนดให้กรณีที่ไม่มีการชำระค่าปรับบังคับการ ค่าใช้จ่าย หรือเงินเพิ่มรายวัน ให้เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการบังคับทางปกครองตามส่วนที่ ๒ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินได้ (มาตรา ๖๓/๒๓)

- กำหนดให้การฟ้องคดีโต้แย้งการบังคับทางปกครองตามส่วนที่ ๓ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ให้เสนอต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งที่มีการบังคับทางปกครอง (มาตรา ๖๓/๒๔)

- กำหนดรองรับให้ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดเป็นเวลาเกินหนึ่งปีในวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งดังกล่าวดำเนินการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป โดยจะขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแทนมิได้ตามมาตรา ๖๓/๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้มีได้เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมบังคับคดีก่อน (ร่างมาตรา ๖)

- กำหนดรองรับให้บรรดาคดีที่เกี่ยวกับการโต้แย้งการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดในวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ศาลดังกล่าวสามารถดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไปจนคดีดังกล่าวถึงที่สุด (ร่างมาตรา ๗)

- กำหนดให้กรมบังคับคดี สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ก.พ. สำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำโครงสร้างกรมบังคับคดี กรอบอัตรากำลังข้าราชการ และพนักงานราชการ และกำหนดงบประมาณ รวมทั้งการดำเนินการอื่นใดที่จำเป็น เพื่อรองรับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกรมบังคับคดีตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๘)

- กำหนดรองรับให้บรรดา กฎหรือคำสั่งใด ๆ ที่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ จนกว่าจะมีกฎหรือคำสั่งใด ๆ ที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๙)

๑.๔ ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. ประชาชนโดยเฉพาะผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองได้รับประโยชน์จากการบังคับทางปกครองที่มีมาตรฐานและเป็นธรรม นอกจากนี้ การกำหนดระยะเวลาในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองและวิธีการในการโต้แย้งหรือการใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้มีความชัดเจน จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองที่จะสามารถใช้สิทธิทางศาลได้อย่างถูกต้อง

๒. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้การดำเนินการดังกล่าวมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน และในกรณีที่หน่วยงานของรัฐใดไม่มีความเชี่ยวชาญในการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง สามารถร้องขอให้หน่วยงานอื่นที่มีความเชี่ยวชาญดำเนินการแทนได้ โดยขั้นตอนการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง หน่วยงานของรัฐอาจร้องขอให้สำนักงานอัยการสูงสุด หน่วยงานอื่นหรือเอกชน ดำเนินการสืบหาทรัพย์สินแทนได้

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ส่วนขั้นตอนการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน หน่วยงานของรัฐสามารถร้องขอให้ศาล
ออกหมายบังคับคดีและแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับทางปกครอง
แทนได้

๓. ทำให้การบังคับทางปกครองมีประสิทธิภาพส่งผลให้หน่วยงานของรัฐสามารถบังคับชำระ
เงินตามคำสั่งทางปกครองได้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้รัฐมีรายได้จากการบังคับทางปกครองเพิ่มขึ้นอันเป็น
ผลดีต่องบประมาณแผ่นดิน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ทำการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง แล้ว

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)

กับ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กับร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p style="text-align: center;">ร่าง พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>.....</p> <p style="text-align: center;">โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง</p> <p>.....</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ."</p>	

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๕ ในกรณีที่ว่าคำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว</p> <p>คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย</p> <p>การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง</p> <p>ส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง</p>	<p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัติมีให้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไปนับแต่ฉบับบัญญัติ มาตรา ๒๓/๑๕ มาตรา ๒๓/๑๖ มาตรา ๒๓/๑๗ และ มาตรา ๒๓/๑๘ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๒๓/๒ วรรคหนึ่ง”</p> <p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๖๓ ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p>	<p>แก้ไขการอ้างอิงเลขมาตราเพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง</p> <p>ยกเลิกบทบัญญัติในส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครองและนำไปบัญญัติเป็นหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง</p>

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔	ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ. มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๖๓/๑ ถึงมาตรา ๖๓/๒๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ “หมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง _____	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๕๕ การบังคับทางปกครองไม่ใช้กับเจ้าหน้าที่ด้วยกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น</p> <p>มาตรา ๕๖ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ตุลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาค่าอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของความคำสั่งทางปกครองดังกล่าว</p> <p>เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>ให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด</p>	<p>ส่วนที่ ๑ บททั่วไป</p> <p>มาตรา ๖๓/๑ การบังคับทางปกครองไม่ใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐด้วยกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น</p>	<p>เพิ่มเติมหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองซึ่งใหม่ ให้ความชัดเจน มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมยิ่งขึ้น</p>
<p>มาตรา ๕๖ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ตุลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาค่าอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของความคำสั่งทางปกครองดังกล่าว</p> <p>เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>ให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด</p>	<p>มาตรา ๖๓/๒ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติในหมวดนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ตุลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาค่าอุทธรณ์ หรือผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว</p> <p>เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>ให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด</p>	<p>กำหนดขอบเขตของการบังคับทางปกครอง โดยไม่ใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐด้วยกัน</p> <p>กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง มีอำนาจในการพิจารณาใช้มาตรการการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตน</p>

<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓๙</p> <p>มาตรา ๖๓ ถ้าบทกฎหมายใดกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้ว แต่เจ้าหน้าที่เห็นว่ามาตรการบังคับนั้นมีลักษณะที่จะเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวดนี้ เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวดนี้แทนก็ได้</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๖๓/๓ ถ้าบทกฎหมายใดกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้ว หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าการใช้มาตรการบังคับนั้นจะเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวดนี้ เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวดนี้แทนก็ได้</p> <p>มาตรา ๖๓/๔ ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่บุคคลใด หากบุคคลนั้นถึงแก่ความตาย ให้ดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้ ถ้าบุคคลนั้นมีทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก ให้ถือว่าทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดกอยู่ภายใต้การบังคับทางปกครองนั้น</p> <p>ในกรณีที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองตายก่อนได้รับแจ้งมาตรการบังคับทางปกครอง ให้แจ้งมาตรการบังคับทางปกครองต่อทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดกแล้วแต่กรณี</p> <p>ในกรณีที่เป็นการใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่นิติบุคคลใด หากนิติบุคคลนั้นสิ้นสภาพ โอนกิจการหรือควบรวมกิจการ ให้ดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้ โดยให้แจ้งมาตรการบังคับทางปกครองไปยังผู้ชำระบัญชีหรือนิติบุคคลที่รับโอนกิจการหรือเกิดจากการควบรวมกิจการแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งทางปกครองใหม่แก่บุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวอีก</p> <p>มาตรา ๖๓/๕ ในกรณีที่บทบัญญัติในหมวดนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้กำหนดเป็นอย่างอื่น ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองนั้นได้</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถเลือกใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามกฎหมายนี้แทนการใช้มาตรการบังคับทางปกครองที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะได้</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้มาตรการบังคับทางปกครองในกรณีที่อยู่บังคับของมาตรการบังคับทางปกครองถึงแก่ความตาย และกรณีที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง เป็นนิติบุคคลที่สิ้นสภาพ โอนกิจการ หรือควบรวมกิจการ</p>
<p>มาตรา ๖๒ ผู้ถูกดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การบังคับทางปกครองนั้นได้ การอุทธรณ์การบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง</p>	<p>มาตรา ๖๓/๕ ในกรณีที่บทบัญญัติในหมวดนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้กำหนดเป็นอย่างอื่น ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองนั้นได้</p>	<p>กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง</p>

<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.</p> <p>การอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมค่าสิ่งทางปกครอง ตามส่วนที่ ๕ การอุทธรณ์ค่าสิ่งทางปกครอง ในหมวด ๒ ค่าสิ่ง ทางปกครอง</p> <p>มาตรา ๖๗/๖ บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้บังคับกับ การบังคับตามค่าสิ่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินหรือ ให้กระทำหรือละเว้นกระทำที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงิน หรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำแล้ว</p> <p>ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามส่วนที่ ๒ การบังคับ ตามค่าสิ่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน และส่วนที่ ๓ การบังคับตามค่าสิ่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้น กระทำ เมื่อศาลได้รับฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งไว้แล้ว เว้นแต่จะได้มี การถอนฟ้อง หรือศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีจากสารบบความ เพราะเหตุอื่น</p> <p>ส่วนที่ ๒</p> <p>การบังคับตามค่าสิ่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน</p> <p>๑. การบังคับโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ</p>	<p>มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง ค่าสิ่งทางปกครองที่กำหนดให้ ผู้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลา ที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตาม</p>
<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>กำหนดขอบเขตของการบังคับทางปกครอง โดยไม่ใช้บังคับแก่การบังคับตามค่าสิ่งทางปกครอง ที่กำหนดให้ชำระเงิน ให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงิน ให้กระทำหรือ ละเว้นกระทำแล้วหรือกรณีศาลได้รับฟ้องคดีที่ เกี่ยวกับการบังคับให้ชำระเงิน ให้กระทำหรือ ละเว้นกระทำไว้แล้ว</p>	<p>กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับตามค่าสิ่ง ทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินโดยเจ้าหน้าที่ ของหน่วยงานของรัฐ</p>

<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>คำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ขึ้นและขายทอดตลาด เพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน</p>	<p>การปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ขึ้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้</p> <p>ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินต่อไป</p> <p>เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง และการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา ๖๗/๘ เจ้าพนักงานบังคับทางปกครองต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด</p> <p>คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ไม่มีการอุทธรณ์คำสั่งเจ้าพนักงานที่ฝ่ายปกครองภายในระยะเวลาอุทธรณ์</p> <p>(๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี</p> <p>(๓) ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษายกฟ้อง หรือเพิกถอนคำสั่งบางส่วน และคดีถึงที่สุดแล้ว</p> <p>หากเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองยึดหรืออายัดทรัพย์สินแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินครบถ้วน และล่วงพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพิ่มเติมอีกก็ได้</p>	<p>กำหนดระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และการขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง และกำหนดความหมายของคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด</p>

<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p>	<p>การขยายเขตตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สิน ของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายใน กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งเพื่อชำระเงิน รวมทั้งค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายอื่นในการบังคับทางปกครอง ให้กระทำได้แม้ล่วงพ้นระยะเวลาดังกล่าว</p> <p>มาตรา ๖๓/๙ กรณีที่มีการอุทธรณ์การใช้มาตรการ บังคับทางปกครองและขอทุเลาการบังคับตามมาตรการดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง หรือผู้มี อำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ อาจสั่งให้มีการทุเลาการบังคับ ทางปกครองไว้ก่อนก็ได้ โดยอาจกำหนดเงื่อนไข ให้ผู้อยู่ในบังคับ ของมาตรการบังคับทางปกครองต้องปฏิบัติตามก็ได้</p> <p>มาตรา ๖๓/๑๐ เพื่อประโยชน์ในการบังคับ ทางปกครองให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับ ทางปกครองมีอำนาจ</p> <p>(๑) มีหนังสือสอบถามสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียน เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับ ทางปกครอง</p> <p>(๒) ขอให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคล อื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระงับการจดทะเบียนหรือ แก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของผู้อยู่ใน บังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง</p>	<p>กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทุเลาการบังคับ ทางปกครอง</p> <p>กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการ บังคับทางปกครองมีอำนาจในการสืบหาทรัพย์สิน</p>

<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>สถาบันการเงินใดที่ให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่ง ใช้มาตรการบังคับทางปกครองในการดำเนินการตาม (๑) ให้ถือว่าไม่เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน และกฎหมายอื่น ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือคำขอ ของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นมีความผิดฐาน ขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๗/๑๑ ในการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ใน บังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็น เจ้าหน้าที่อาจขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือหน่วยงานอื่น ดำเนินการสืบหาทรัพย์สินแทนได้ โดยให้หน่วยงานดังกล่าว มีอำนาจตามมาตรา ๖๗/๑๐ ด้วย ในการนี้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ ในการดำเนินการสืบหาทรัพย์สินและหากจำนวนเงินที่ต้องชำระ ตามมาตรการบังคับทางปกครองนั้นมีมูลค่าตั้งแต่สองล้านบาท ขึ้นไปหรือตามมูลค่าที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยกฎกระทรวง หน่วยงานของรัฐอาจมอบหมายให้เอกชนสืบหาทรัพย์สินแทนได้ ให้เอกชนที่สืบพบทรัพย์สินได้รับค่าตอบแทนไม่เกิน ร้อยละสองครึ่งจากเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากอากรยึด อายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินที่สืบพบได้ ทั้งนี้ จำนวนเงิน ค่าตอบแทนสูงสุดต้องไม่เกินหนึ่งล้านบาทต่อจำนวนเงินที่ต้อง ชำระตามคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นหรือตามจำนวนที่กำหนด เพิ่มขึ้นโดยกฎกระทรวง หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเอกชนที่สืบหาทรัพย์สิน การกำหนดค่าตอบแทนและวิธีการจ่ายค่าตอบแทนตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>กำหนดให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ สามารถมอบหมายให้หน่วยงานอื่นหรือเอกชน ดำเนินการสืบหาทรัพย์สินแทนได้</p>	

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๕๗ วรรคสอง วิธีการใด การายัดและ การขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัด หรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p>	<p>มาตรา ๖๓/๑๒ ขึ้นตอนและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่เกิดการทรวางไม่ได้กำหนดไว้ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่า</p> <p>(๑) เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หมายถึง หน่วยงานของรัฐ ที่ออกคำสั่งให้ชำระเงิน</p> <p>(๒) ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หมายถึง ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง</p> <p>(๓) อำนาจของศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี เป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>(๔) เจ้าพนักงานบังคับคดี หมายถึงเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง</p> <p>มาตรา ๖๓/๑๓ การได้แย่งหรือการใช้สิทธิทางศาล เกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน โดยผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง รวมทั้งบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด ให้เสนอต่อศาล ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้ำระหว่างประเทศ ศาลเยาวชนและครอบครัว หรือศาลชั้นอุทธรณ์แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งที่มี การบังคับทางปกครองนั้น</p> <p>(๒) ศาลปกครอง สำหรับกรณีอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้ บังคับ (๑)</p>	<p>กำหนดวิธีการในการนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>กำหนดเขตอำนาจศาลในกรณีที่มีการได้แย่งหรือการใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง รวมทั้งบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด</p>

<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๖๓/๑๔ กรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ในคดีอื่นได้มีการยึดทรัพย์สินหรืออายุสิทธิเรียกร้องอื่นใด ของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเพื่อนำเงิน มาชำระตามคำพิพากษา ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิขอเข้าเฉลี่ย ได้เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา</p> <p>๒. การบังคับโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี</p> <p>มาตรา ๖๓/๑๕ ในกรณีที่มีการบังคับให้ชำระเงิน และคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว หากหน่วยงาน ของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ในสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับคดี ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียว ต่อศาลภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงิน เป็นที่สุด เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีโดยระบุจำนวนเงิน ที่อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองยังมีได้ชำระ ตามคำสั่งทางปกครอง ทั้งนี้ ไม่ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้ บังคับทางปกครองหรือได้ดำเนินการบังคับทางปกครองแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินหรือได้รับชำระเงินไม่ครบถ้วน เมื่อหน่วยงานของรัฐยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลเห็นว่าคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว ให้ศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและแจ้งให้ เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ถือว่า หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินเป็นเจ้าพนักงาน คำพิพากษาและให้ถือว่าผู้ที่ต้องชำระเงินเป็นลูกหนี้ตาม คำพิพากษา</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิขอเข้า เฉลี่ยทรัพย์สินในกรณีเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในคดีอื่น ได้มีการยึดทรัพย์สินหรืออายุสิทธิเรียกร้องอื่นใดของ ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองไว้</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับตามคำสั่ง ทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินโดยเจ้าพนักงาน บังคับคดี และกำหนดเขตอำนาจศาลที่จะวินิจฉัยชี้ขาด หรือทำคำสั่งในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องด้วยการบังคับคดี และเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี</p>
--	---	----------------------------------	---

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐติดต่อกรมบังคับคดีพร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองทราบว่าศาลได้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการบังคับคดีแล้ว</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีที่อยู่บังคับของมาตรการบังคับทางปกครองมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือที่ทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครองนั้นตั้งอยู่ในเขตศาล มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด หรือทำคำสั่งในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับ การบังคับคดี และเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี</p> <p>กรณีคำขอซึ่งอาจยื่นต่อศาลได้มากกว่าหนึ่งศาล ไม่ว่าจะ เป็นเพราะภูมิลำเนาของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับ ทางปกครองก็ดี เพราะที่ตั้งของทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครอง ก็ดี หรือเพราะมีผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง หลายคนในมูลหนี้ที่เกี่ยวข้องกันก็ดี จะยื่นคำขอต่อศาลใด ศาลหนึ่งเช่นว่านั้นก็</p> <p>หน่วยงานของรัฐตามมาตรานี้ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะ เป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>มาตรา ๖๓/๑๖ ในกรณีที่สำคัญทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว แต่ผู้ต้องชำระเงินฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ พิจารณาคดีใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง และศาลปกครองได้รับคำฟ้องไว้พิจารณา ผู้ต้องชำระเงินอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีอำนาจ</p>	<p>กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการงดการบังคับคดี ในกรณีที่ต้องชำระเงินเป็นค่าฟ้องขอให้ศาลพิจารณา คดีใหม่</p>

<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๐๕๓๙</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
	<p>ในการออกหมายบังคับคดีตามมาตรา ๖๗/๑๕ เพื่อขอให้ สั่งงดการบังคับคดีไว้ก่อน หากศาลพิจารณาคำร้องแล้วมีคำสั่งให้ งดการบังคับคดี ให้ศาลส่งคำสั่งนั้นไปให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลา หรือเงื่อนไขตามที่ศาลกำหนด รวมทั้งส่งคำบอกกล่าว งดการบังคับคดีให้หน่วยงานของรัฐและบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้เสียทราบโดยไม่ชักช้า</p> <p>ถ้าหน่วยงานของรัฐยื่นคำร้องว่าอาจได้รับความเสียหาย จากการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งและมีพยานหลักฐานเบื้องต้น แสดงว่าคำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องชำระเงินหรือหาประกันตามที่ ศาลเห็นสมควรภายในระยะเวลาที่ศาลจะกำหนด เพื่อเป็น ประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐสำหรับ ความเสียหายที่อาจได้รับเนื่องจากเหตุนี้ขึ้นเข้าในการบังคับคดี อันเกิดจากการยื่นคำร้องนั้น หรือกำหนดวิธีการชั่วคราว เพื่อคุ้มครองอย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ ถ้าผู้ต้องชำระเงิน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลให้ศาลสั่งให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป</p>	<p>กำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับ การสืบหา ทรัพย์สินและการมอบหมายให้หน่วยงานอื่นหรือเอกชน ดำเนินการสืบหาทรัพย์สินแทนมาใช้บังคับกับกรณี เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ดำเนินการบังคับ ทางปกครอง</p>
	<p>มาตรา ๖๗/๑๗ เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี ให้ความหมายในมาตรา ๖๗/๑๐ และมาตรา ๖๗/๑๑ มาใช้บังคับ กับการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับ ทางปกครองด้วย</p>	

<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๖๓/๑๕ เจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งทางปกครองต้องดำเนินการสืบทรัพย์และเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องดำเนินการเพื่อให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายในวันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด และให้นำความในมาตรา ๖๓/๘ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม มีให้นำระยะเวลาระหว่างการดองการบังคับคดีตามคำสั่งศาลตามมาตรา ๖๓/๑๖ วรรคหนึ่ง มานับรวมในระยะเวลาลบลับได้ตามวรรคหนึ่ง</p> <p>ส่วนที่ ๓</p> <p>การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำการ</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>กำหนดระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และการขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับคดี</p>
<p>มาตรา ๕๕ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำการ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทนโดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่</p>	<p>มาตรา ๖๓/๑๕ ในส่วนนี้ “คำปรับบังคับการ” หมายความว่า คำปรับที่เจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำการ ชำระเป็นรายวันไปจนกว่าจะยุติ การฝ่าฝืนคำสั่งหรือได้มีการปฏิบัติตามคำสั่งแล้วไม่ถือว่าเป็น คำปรับที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้หรือโดยกฎหมายอื่น</p> <p>มาตรา ๖๓/๒๐ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำการ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทนโดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัด</p>	<p>กำหนดความหมายของคำปรับบังคับการ</p> <p>กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้มาตรการบังคับทางปกครองสำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำการ</p>

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p> <p>(๒) ให้มีการชำระค่าปรับบังคับทางปกครองตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกินสองหมื่นบาทต่อวัน เจ้าหน้าที่จะระดับใดมีอำนาจกำหนดค่าปรับทางปกครอง จำนวนเท่าใดสำหรับในกรณีใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง</p> <p>ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วน เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญา หรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่ อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่ง ทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ ของตน</p> <p>มาตรา ๕๙ ก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามมาตรา ๕๘ เจ้าหน้าที่จะต้องมีคำเตือนเป็นหนังสือ ให้มีการกระทำหรือละเว้นกระทำตามคำสั่งทางปกครองภายใน ระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี ค่าเตือนดังกล่าว จะกำหนดไปพร้อมกับคำสั่งทางปกครองก็ได้</p> <p>คำเตือนนั้นจะต้องระบุ</p> <p>(๑) มาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ให้ชัดเจน และจะกำหนดมากกว่าหนึ่งมาตรการในคราวเดียวกันไม่ได้</p> <p>(๒) ค่าใช้จ่ายในการที่เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการ ด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน หรือจำนวนค่าปรับบังคับทางปกครอง แล้วแต่กรณี</p> <p>การกำหนดค่าใช้จ่ายในคำเตือน ไม่เป็นการตลิดสิทธิ ที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจริงมากกว่า ที่ได้กำหนดไว้</p>	<p>(๒) ให้มีการชำระค่าปรับบังคับการตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกินหมื่นบาทต่อวัน เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจกำหนดค่าปรับบังคับการ จำนวนเท่าใดสำหรับในกรณีใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง</p> <p>ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วน เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญา หรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่ อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่ง ทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ ของตน</p> <p>มาตรา ๖๗/๒๑ ก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามมาตรา ๖๗/๒๐ เจ้าหน้าที่จะต้องมีคำเตือนเป็นหนังสือ ให้มีการกระทำหรือละเว้นกระทำตามคำสั่งทางปกครองภายใน ระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี ค่าเตือนดังกล่าว จะกำหนดไปพร้อมกับคำสั่งทางปกครองก็ได้</p> <p>คำเตือนนั้นจะต้องระบุ</p> <p>(๑) มาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ให้ชัดเจน และจะกำหนดมากกว่าหนึ่งมาตรการในคราวเดียวกันไม่ได้</p> <p>(๒) ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในการที่เจ้าหน้าที่ เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่น กระทำการแทน หรือจำนวนค่าปรับบังคับการ แล้วแต่กรณี</p> <p>การกำหนดค่าใช้จ่ายในคำเตือน ไม่เป็นการตลิดสิทธิ ที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจริงมากกว่า ที่ได้กำหนดไว้</p>	<p>กำหนดขั้นตอนในการใช้มาตรการบังคับ ทางปกครองสำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ กระทำหรือละเว้นกระทำ</p>

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.	เหตุผลในกรแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๖๐ เจ้าหน้าที่จะต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในคำเตือนตามมาตรา ๕๙ การเปลี่ยนแปลงมาตรการจะกระทำได้อีกเมื่อปรากฏว่า มาตรการที่กำหนดไว้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์</p> <p>ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจใช้กำลังเข้าดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการบังคับทางปกครองได้ แต่ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในกรณีเจ้าพนักงานที่อาจขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจได้</p> <p>มาตรา ๖๑ ในกรณีไม่มีการชำระค่าปรับทางปกครอง ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๗</p>	<p>มาตรา ๖๓/๒๒ เจ้าหน้าที่จะต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในคำเตือนตามมาตรา ๖๓/๒๑ การเปลี่ยนแปลงมาตรการจะกระทำได้อีกเมื่อปรากฏว่า มาตรการที่กำหนดไว้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์</p> <p>ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจใช้กำลังเข้าดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการบังคับทางปกครองได้ แต่ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุ</p> <p>ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง เจ้าหน้าที่อาจแจ้งขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจได้</p> <p>มาตรา ๖๓/๒๓ ในกรณีไม่มีการชำระค่าปรับบังคับการ ค่าใช้จ่าย หรือเงินเพิ่มรายวัน ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับทางปกครองตามส่วนที่ ๒ ต่อไป</p>	<p>กำหนดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง และกำหนดให้เจ้าหน้าที่สามารถขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจได้ แม้ไม่มีการต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครอง</p>
<p>มาตรา ๖๓/๒๔ การฟ้องคดีโต้แย้งการบังคับทางปกครองตามส่วนนี้ ให้เสนอต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งที่มีการบังคับทางปกครองนั้น"</p> <p>มาตรา ๖ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้วเป็นเวลาที่พ้นไปวันเวลาที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งนั้นดำเนินการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติต่อไป โดยจะดำเนินการตาม มาตรา ๖๓/๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มีได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมบังคับคดีก่อน</p>	<p>กำหนดให้นำบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินมาใช้บังคับกับคำสั่งให้ชำระค่าปรับบังคับการ ค่าใช้จ่าย หรือเงินเพิ่มรายวัน</p> <p>กำหนดเขตอำนาจศาลที่พิจารณาคดีเกี่ยวกับ การโต้แย้งการบังคับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ</p>	<p>เพื่อให้กรมบังคับคดีไม่มีการมากจนเกินสมควรและสามารถใช้ได้สพินิจพิจารณาปรับดำเนินการบังคับทางปกครองในเรื่องที่สำคัญให้แก่หน่วยงานของรัฐได้</p>

<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ.</p> <p>มาตรา ๗ บรรดาคดีเกี่ยวกับคดีแย้งการใช้ มาตรการบังคับทางปกครองซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดในวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นดำเนินการระบวพิจารณา และมีคำพิพากษาต่อไปจนคดีนั้นถึงที่สุด</p> <p>มาตรา ๘ ให้กรมบังคับคดี สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ. สำนักงานประมาณ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดทำโครงการบังคับคดี กรอบอัตรากำลัง ข้าราชการและพนักงานราชการ และกำหนดงบประมาณ รวมทั้งการดำเนินการอื่นใดอันจำเป็น เพื่อรองรับการดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ของกรมบังคับคดีตามพระราชบัญญัตินี้ภายใน หกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</p> <p>มาตรา ๙ บรรดากฎหมายหรือคำสั่งใด ๆ ที่ได้ออกโดย อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เพียงเท่าที่ ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมี กฎหมายหรือคำสั่งใด ๆ ที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ</p> <p>มาตรา ๑๐ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>เพื่อรองรับคดีเกี่ยวกับคดีแย้งการใช้ มาตรการบังคับทางปกครองที่ได้ยื่นฟ้องก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</p> <p>เพื่อรองรับการดำเนินภารกิจที่เกี่ยวข้องกับ การบังคับทางปกครองของกรมบังคับคดี</p> <p>เพื่อรองรับบรรดากฎหมายหรือคำสั่งใด ๆ ที่ใช้ บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป</p> <p>กำหนดผู้รักษาการตามกฎหมาย</p>
--	--	--

<p>พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่...) พ.ศ. ผู้รับสนองพระราชโองการ</p> <p>..... นายกรัฐมนตรี</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
--	--	----------------------------------

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
- : หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๔๒๔๗๔
ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- : ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานพระราชบัญญัติกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. ๒๕๓๙”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่

วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่

กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่า

หลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่

กำหนดในกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

ส่วน (๑) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) องค์กรที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) การพิจารณาของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีในงานทางนโยบายโดยตรง

(๔) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ใน

กระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๕) การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์และการสั่งการตามกฎหมายว่าด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา

(๖) การดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายการต่างประเทศ

(๗) การดำเนินงานเกี่ยวกับราชการทหารหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ทางยุทธการ

ร่วมกับทหารในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศ

(๘) การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๙) การดำเนินกิจการขององค์การทางศาสนา

การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การดำเนินกิจการใดหรือกับหน่วยงานใดนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามข้อเสนอของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก

กฎกระทรวงและประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนเป็นกรรมการ

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ผู้นั้นต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๘ ให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๘ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ออกหรือเมื่อมีเหตุหนึ่งเหตุใดตามมาตรา ๗๖

มาตรา ๑๐ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูลและกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) สอดส่องดูแลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ตามที่บุคคลดังกล่าวร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนด

(๓) มีหนังสือเรียกให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นใดมาชี้แจงหรือแสดงความเห็นประกอบการพิจารณาได้

(๔) เสนอแนะในการตราพระราชกฤษฎีกาและการออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวตามความเหมาะสมแต่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติราชการทางปกครองให้เป็นไปโดยมีความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๖) เรื่องอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด ๒

คำสั่งทางปกครอง

ส่วนที่ ๑

เจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๒ คำสั่งทางปกครองจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น

มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

- (๑) เป็นคู่กรณีเอง
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี

- (๕) เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๑๓ หรือคู่กรณีคัดค้านว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจะได้มีคำสั่งต่อไป

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคำคัดค้าน และการสั่งให้เจ้าหน้าที่อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ที่ถูกคัดค้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕ เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๑๓ หรือคู่กรณีคัดค้านว่ากรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองคณะใดมีลักษณะดังกล่าว ให้ประธานกรรมการเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น ในการประชุมดังกล่าวกรรมการผู้ถูกคัดค้านเมื่อได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและตอบข้อซักถามแล้วต้องออกจากที่ประชุม

ถ้าคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองคณะใดมีผู้ถูกคัดค้านในระหว่างที่กรรมการผู้ถูกคัดค้านต้องออกจากที่ประชุม ให้ถือว่าคณะกรรมการคณะนั้นประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่ไม่ถูกคัดค้าน

ถ้าที่ประชุมมีมติให้กรรมการผู้ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไปด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้าน ก็ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ มติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับและให้เป็นที่สุด

การยื่นคำคัดค้านและการพิจารณาคำคัดค้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ถ้าผู้นั้นเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อนและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๒) ถ้ามีคู่กรณีคัดค้านว่าผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว หากผู้นั้นเห็นว่าตนไม่มีเหตุตามที่คัดค้านนั้น ผู้นั้นจะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๓) ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งผู้นั้นเป็นกรรมการอยู่มีคำสั่งหรือมีมติโดยไม่ชักช้า แล้วแต่กรณีว่าผู้นั้นมีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นหรือไม่

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ การกระทำใด ๆ ของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองที่ได้กระทำไปก่อนหยุดการพิจารณาตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ ย่อมไม่เสียไป เว้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ถูกคัดค้านหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง แล้วแต่กรณี จะเห็นสมควรดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดเสียใหม่ก็ได้

มาตรา ๑๘ บทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๖ ไม่ให้นำมาใช้บังคับกับกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้นั้นได้

มาตรา ๑๙ ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่

มาตรา ๒๐ ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งตามมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจกำกับหรือควบคุมดูแลสำหรับกรณีของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาโดยตรง และนายกรัฐมนตรีสำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๒

คู่กรณี

มาตรา ๒๑ บุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคล อาจเป็นคู่กรณีในการพิจารณาทางปกครองได้ตามขอบเขตที่สิทธิของตนถูกระทบกระเทือนหรืออาจถูกระทบกระเทือนโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

มาตรา ๒๒ ผู้มีความสามารถกระทำการในกระบวนการพิจารณาทางปกครองได้ จะต้องเป็น

- (๑) ผู้ซึ่งบรรลุนิติภาวะ
- (๒) ผู้ซึ่งมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีความสามารถกระทำการในเรื่องที่กำหนดได้ แม้ผู้นั้นจะยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือความสามารถถูกจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- (๓) นิติบุคคลหรือคณะบุคคลตามมาตรา ๒๑ โดยผู้แทนหรือตัวแทน แล้วแต่กรณี
- (๔) ผู้ซึ่งมีประกาศของนายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้มีความสามารถกระทำการในเรื่องที่กำหนดได้ แม้ผู้นั้นจะยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือความสามารถถูกจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๓ ในการพิจารณาทางปกครองที่คู่กรณีต้องมาปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่ คู่กรณีมีสิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้ การใดที่ทนายความหรือที่ปรึกษาได้ทำลงต่อหน้าคู่กรณีให้ถือว่าเป็นการกระทำของคู่กรณี เว้นแต่คู่กรณีจะได้คัดค้านเสียแต่ในขณะนั้น

มาตรา ๒๔ คู่กรณีอาจมีหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดแทนตนในกระบวนการพิจารณาทางปกครองใด ๆ ได้ ในการนี้ เจ้าหน้าที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองกับตัวคู่กรณีได้เฉพาะเมื่อเป็นเรื่องที่ผู้นั้นมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำกรานั้นด้วยตนเองและต้องแจ้งให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้กระทำการแทนทราบด้วย

หากปรากฏว่าผู้ได้รับการแต่งตั้งให้กระทำการแทนผู้ใดไม่ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นเพียงพอหรือมีเหตุไม่ควรวางใจในความสามารถของบุคคลดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้คู่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า

การแต่งตั้งให้กระทำการแทนไม่ถึงว่าสิ้นสุดลงเพราะความตายของคู่กรณีหรือการที่ความสามารถหรือความเป็นผู้แทนของคู่กรณีเปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่ผู้สืบสิทธิตามกฎหมายของคู่กรณีหรือคู่กรณีจะถอนการแต่งตั้งดังกล่าว

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีการยื่นคำขอโดยมีผู้ลงชื่อร่วมกันเกินห้าสิบคนหรือมีคู่กรณีเกินห้าสิบคนยื่นคำขอที่มีข้อความอย่างเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน ถ้าในคำขอมีการระบุให้บุคคลใดเป็นตัวแทนของบุคคลดังกล่าวหรือมีข้อความเป็นปริยายให้เข้าใจได้เช่นนั้น ให้ถือว่าผู้ที่ถูกระบุชื่อดังกล่าวเป็นตัวแทนร่วมของคู่กรณีเหล่านั้น

ในกรณีที่มิใช่คู่กรณีเกินห้าสิบคนยื่นคำขอให้มีคำสั่งทางปกครองในเรื่องเดียวกัน โดยไม่มีการกำหนดให้บุคคลใดเป็นตัวแทนร่วมของตนตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ในเรื่องนั้นแต่งตั้งบุคคลที่คู่กรณีฝ่ายข้างมากเห็นชอบเป็นตัวแทนร่วมของบุคคลดังกล่าว ในกรณีนี้ให้นำมาตรา ๒๔ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวแทนร่วมตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองต้องเป็นบุคคลธรรมดา

คู่กรณีจะบอกเลิกการให้ตัวแทนร่วมดำเนินการแทนตนเมื่อใดก็ได้แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบและดำเนินการใด ๆ ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองต่อไปด้วยตนเอง

ตัวแทนร่วมจะบอกเลิกการเป็นตัวแทนเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบกับต้องแจ้งให้คู่กรณีทุกรายทราบด้วย

ส่วนที่ ๓

มาตรา ๒๖ เอกสารที่ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ให้จัดทำเป็นภาษาไทย ถ้าเป็นเอกสารที่สร้างขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ ให้คู่กรณีจัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยที่มีการรับรองความถูกต้องมาให้ภายในระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่กำหนด ในกรณีนี้ให้ถือว่าเอกสารดังกล่าวได้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ในวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับคำแปลนั้น เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะยอมรับเอกสารที่สร้างขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ และในกรณีนี้ให้ถือว่าวันที่ได้ยื่นเอกสารฉบับที่สร้างขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศเป็นวันที่เจ้าหน้าที่ได้รับเอกสารดังกล่าว

การรับรองความถูกต้องของคำแปลเป็นภาษาไทยหรือการยอมรับเอกสารที่สร้างขึ้นเป็นภาษาต่างประเทศ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗^๒ ให้เจ้าหน้าที่แจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้คู่กรณีทราบตามความจำเป็นแก่กรณี

เมื่อมีผู้ยื่นคำขอเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครอง ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอที่จะต้องดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของคำขอและความครบถ้วนของเอกสาร บรรดาที่มีกฎหมายหรือกฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ หากคำขอไม่ถูกต้อง ให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าว

^๒ มาตรา ๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

แนะนำให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมเสียให้ถูกต้อง และหากมีเอกสารใดไม่ครบถ้วนให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันทีหรือภายในไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำขอ ในการแจ้งดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้รับคำขอและบรรยายการเอกสารที่ไม่ถูกต้องหรือยังไม่ครบถ้วนให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมทั้งบันทึกการแจ้งดังกล่าวไว้ในกระบวนการพิจารณาจัดทำคำสั่งทางปกครองนั้นด้วย

เมื่อผู้ยื่นคำขอได้แก้ไขคำขอหรือจัดส่งเอกสารตามที่ระบุในการแจ้งตามวรรคสองครบถ้วนแล้วเจ้าหน้าที่จะปฏิเสธไม่ดำเนินการตามคำขอเพราะเหตุยังขาดเอกสารอีกมิได้ เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือกฎและได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งตามมาตรา ๒๐ ในกรณีเช่นนั้นให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยพลัน หากเห็นว่าเป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

ผู้ยื่นคำขอต้องดำเนินการแก้ไขหรือส่งเอกสารเพิ่มเติมต่อเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่กำหนดหรือภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่อนุญาตให้ขยายออกไป เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วหากผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขหรือส่งเอกสารเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอไม่ประสงค์ที่จะให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามคำขอต่อไป ในกรณีเช่นนั้นให้เจ้าหน้าที่ส่งเอกสารคืนให้ผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ให้ผู้ยื่นคำขอทราบ และบันทึกการดำเนินการดังกล่าวไว้

มาตรา ๒๘ ในการพิจารณาทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมในเรื่องนั้น ๆ โดยไม่ต้องผูกพันอยู่กับคำขอหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

มาตรา ๒๙ เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง ในการนี้ ให้รวมถึงการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง

(๒) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของคู่กรณีหรือของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่คู่กรณีกล่าวอ้าง เว้นแต่เจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือยหรือเพื่อประวิงเวลา

(๓) ขอข้อเท็จจริงหรือความเห็นจากคู่กรณี พยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ

(๔) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๕) ออกไปตรวจสถานที่

คู่กรณีต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง และมีหน้าที่แจ้งพยานหลักฐานที่ตนทราบแก่เจ้าหน้าที่

พยานหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่เจ้าหน้าที่เรียกมาให้ถ้อยคำหรือทำความเห็นมีสิทธิได้รับค่าป่วยการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้ออกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ให้ออกาสตามวรรคหนึ่ง ถ้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๓๑ คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของตนได้ แต่ถ้ายังไม่ได้ทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น คู่กรณีไม่มีสิทธิขอตรวจดูเอกสารอันเป็นต้นร่างคำวินิจฉัย

การตรวจดูเอกสาร ค่าใช้จ่ายในการตรวจดูเอกสาร หรือการจัดทำสำเนาเอกสารให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๒ เจ้าหน้าที่อาจไม่อนุญาตให้ตรวจดูเอกสารหรือพยานหลักฐานได้ ถ้าเป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับ

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความประหยัดและความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของรัฐ ให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้เจ้าหน้าที่กำหนดเวลาสำหรับการพิจารณาทางปกครองขึ้นไว้ตามความเหมาะสมแก่กรณี ทั้งนี้ เทาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหรือกฎในเรื่องนั้น

ในกรณีที่การดำเนินงานในเรื่องใดจะต้องผ่านการพิจารณาของเจ้าหน้าที่มากกว่าหนึ่งราย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องประสานงานกันในการกำหนดเวลาเพื่อการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ส่วนที่ ๔

รูปแบบและผลของคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๓๔ คำสั่งทางปกครองอาจทำเป็นหนังสือหรือวาจาหรือโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งด้วยวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งนั้นร้องขอและการร้องขอได้กระทำโดยมีเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยืนยันคำสั่งนั้นเป็นหนังสือ

มาตรา ๓๖ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสืออย่างน้อยต้องระบุ วัน เดือน และปี
ที่ทำคำสั่ง ชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง พร้อมทั้งมีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้น

มาตรา ๓๗ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยืนยันคำสั่งทางปกครอง
เป็นหนังสือต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- (๒) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- (๓) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

นายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา
กำหนดให้คำสั่งทางปกครองกรณีหนึ่งกรณีใดต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งนั้นเองหรือใน
เอกสารแนบท้ายคำสั่งนั้นก็ได้

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมิใช่บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น
- (๒) เหตุผลนั้นเป็นที่รู้จักอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องระบุอีก
- (๓) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตามมาตรา ๓๒
- (๔) เป็นการออกคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาหรือเป็นกรณีเร่งด่วนแต่ต้องให้เหตุผล
เป็นลายลักษณ์อักษรในเวลาอันควรหากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งนั้นร้องขอ

มาตรา ๓๘ บทบัญญัติตามมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง มิใช่บังคับกับ
คำสั่งทางปกครองที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน
กฎกระทรวง

มาตรา ๓๙ การออกคำสั่งทางปกครองเจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ได้เท่าที่
จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดข้อจำกัดดุลพินิจเป็นอย่างอื่น
การกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกำหนดเงื่อนไขในกรณี
ดังต่อไปนี้ ตามความเหมาะสมแก่กรณีด้วย

- (๑) การกำหนดให้สิทธิหรือภาระหน้าที่เริ่มมีผลหรือสิ้นสุด ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง
- (๒) การกำหนดให้การเริ่มมีผลหรือสิ้นสุดของสิทธิหรือภาระหน้าที่ต้องขึ้นอยู่กับ
เหตุการณ์ในอนาคตที่ไม่แน่นอน
- (๓) ข้อสงวนสิทธิที่จะยกเลิกคำสั่งทางปกครอง
- (๔) การกำหนดให้ผู้ได้รับประโยชน์ต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำหรือต้องมี
ภาระหน้าที่หรือยอมรับภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบบางประการ หรือการกำหนดข้อความในการ
จัดให้มี เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มข้อกำหนดดังกล่าว

มาตรา ๓๙/๑^๓ การออกคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือในเรื่องใด หากมิได้มีกฎหมายหรือกฎกำหนดระยะเวลาในการออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นไว้เป็นประการอื่น ให้เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองนั้นให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของเจ้าหน้าที่ ที่จะกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุนครณียาอาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๔๑ คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งทางปกครองนั้นไม่สมบูรณ์

(๑) การออกคำสั่งทางปกครองโดยยังไม่มีผู้ยื่นคำขอในกรณีที่เจ้าหน้าที่จะดำเนินการเองไม่ได้นอกจากจะมีผู้ยื่นคำขอ ถ้าต่อมาในภายหลังได้มีการยื่นคำขอเช่นนั้นแล้ว

(๒) คำสั่งทางปกครองที่ต้องจัดให้มีเหตุผลตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง ถ้าได้มีการจัดให้มีเหตุผลดังกล่าวในภายหลัง

(๓) การรับฟังคู่กรณีที่เป็นต้องกระทำได้ดำเนินการมาโดยไม่สมบูรณ์ ถ้าได้มีการรับฟังให้สมบูรณ์ในภายหลัง

(๔) คำสั่งทางปกครองที่ต้องให้เจ้าหน้าที่อื่นให้ความเห็นชอบก่อน ถ้าเจ้าหน้าที่นั้นได้ให้ความเห็นชอบในภายหลัง

เมื่อมีการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้ว และเจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งทางปกครองประสงค์ให้ผลเป็นไปตามคำสั่งเดิมให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นบันทึกข้อเท็จจริงและความประสงค์ของตนไว้ในหรือแนบไว้กับคำสั่งเดิมและต้องมีหนังสือแจ้งความประสงค์ของตนให้คู่กรณีทราบด้วย

กรณีตาม (๒) (๓) และ (๔) จะต้องกระทำก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ของหมวดนี้ หรือตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น หรือถ้าเป็นกรณีที่ไม่ต้องมีการอุทธรณ์ดังกล่าวก็ต้องก่อนมีการนำคำสั่งทางปกครองไปสู่การพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองนั้น

มาตรา ๔๒ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

^๓ มาตรา ๓๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น

เมื่อคำสั่งทางปกครองสิ้นผลลง ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกผู้ซึ่งครอบครองเอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ซึ่งมีข้อความหรือเครื่องหมายแสดงถึงการมีอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้น ให้ส่งคืนสิ่งนั้นหรือนำสิ่งของดังกล่าวอันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้นั้นมาให้เจ้าหน้าที่จัดทำเครื่องหมายแสดงการสิ้นผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้

มาตรา ๔๓ คำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือผิดหลงเล็กน้อยนั้น เจ้าหน้าที่จะอาจแก้ไขเพิ่มเติมได้เสมอ

ในการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองตามวรรคหนึ่งให้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามควรแก่กรณี ในการนี้เจ้าหน้าที่อาจเรียกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดส่งคำสั่งทางปกครอง เอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมาเพื่อการแก้ไขเพิ่มเติมได้

ส่วนที่ ๕

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๔๖ ในการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครองได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใด ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้

มาตรา ๔๗ การใดที่กฎหมายกำหนดให้อุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นคณะกรรมการขอบเขตการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น สำหรับกระบวนการพิจารณาให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติ หมวด ๒ นี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายดังกล่าว

มาตรา ๔๘ คำสั่งทางปกครองของบรรดาคณะกรรมการต่าง ๆ ไม่ว่าจะจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือไม่ ให้คู่กรณีมีสิทธิโต้แย้งต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งนั้น แต่ถ้าคณะกรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท สิทธิการอุทธรณ์และกำหนดเวลาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๖

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๔๙ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะได้ทำขึ้นเพราะการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือการข่มขู่หรือการชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีขอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้มียุทธผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒

มาตรา ๕๑ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงินหรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ ให้คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน

ความเชื่อโดยสุจริตตามวรรคหนึ่งจะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้วโดยไม่มีโอกาสแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี

ในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะอ้างความเชื่อโดยสุจริตไม่ได้

(๑) ผู้นั้นได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง หรือข่มขู่ หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์อื่นใดที่มีขอบด้วยกฎหมาย

(๒) ผู้นั้นได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ

(๓) ผู้นั้นได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองในขณะที่ได้รับคำสั่งทางปกครองหรือการไม่รู้นั้นเป็นไปโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ในกรณีที่เพิกถอนโดยให้มีผลย้อนหลัง การคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ไป ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยถ้าเมื่อใดผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองหรือควรได้รู้เช่นนั้นหากผู้นั้นมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ถือว่าผู้นั้นตกอยู่ในฐานะไม่สุจริตตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป และในกรณีตามวรรคสาม ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในการคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ได้รับไปเต็มจำนวน

มาตรา ๕๒ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๕๑ อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ และให้นำความในมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ต้องร้องขอค่าทดแทนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอนนั้น

ค่าทดแทนความเสียหายตามมาตรานี้จะต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ผู้นั้นอาจได้รับหากคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไม่ถูกเพิกถอน

มาตรา ๕๓ คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลตั้งแต่ขณะที่เพิกถอนหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องทำคำสั่งทางปกครองที่มีเนื้อหาทำนองเดียวกันนั้นอีก หรือเป็นกรณีที่การเพิกถอนไม่อาจกระทำได้เพราะเหตุอื่น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์ของบุคคลภายนอกประกอบด้วย

คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลตั้งแต่ขณะที่เพิกถอน หรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้เฉพาะเมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีกฎหมายกำหนดให้เพิกถอนได้หรือมีข้อสงวนสิทธิให้เพิกถอนได้ในคำสั่งทางปกครองนั่นเอง

(๒) คำสั่งทางปกครองนั้นมีข้อกำหนดให้ผู้รับประโยชน์ต้องปฏิบัติ แต่ไม่มีการปฏิบัติภายในเวลาที่กำหนด

(๓) ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เช่นนี้ในขณะที่ทำคำสั่งทางปกครองแล้วเจ้าหน้าที่คงจะไม่ทำคำสั่งทางปกครองนั้น และหากไม่เพิกถอนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้

(๔) บทกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีบทกฎหมายเช่นนี้ในขณะที่ทำคำสั่งทางปกครองแล้วเจ้าหน้าที่คงจะไม่ทำคำสั่งทางปกครองนั้น แต่การเพิกถอนในกรณีนี้ให้กระทำได้เท่าที่ผู้รับประโยชน์ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือยังมิได้รับประโยชน์ตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว และหากไม่เพิกถอนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้

(๕) อาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะหรือต่อประชาชนอันจำเป็นต้องป้องกันหรือขจัดเหตุดังกล่าว

ในกรณีที่มีการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเพราะเหตุตามวรรคสอง (๓) (๔) และ (๕) ผู้ได้รับประโยชน์มีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายอันเกิดจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ และให้นำมาตรา ๕๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงินหรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลย้อนหลังหรือไม่มีผลย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มิได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติล่าช้าในอันที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง

(๒) ผู้ได้รับประโยชน์มิได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติล่าช้าในอันที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขของคำสั่งทางปกครอง

ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๗

การขอให้พิจารณาใหม่

มาตรา ๕๔ เมื่อคู่กรณีมีคำขอ เจ้าหน้าที่ที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงมิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาครั้งก่อนแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง

(๓) เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น

(๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีไม่อาจทราบถึงเหตุนั้นในการพิจารณาครั้งที่แล้วมาก่อนโดยไม่ใช้ความผิดของผู้นั้น

การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ผู้นั้นได้รู้ถึงเหตุซึ่ง
อาจขอให้พิจารณาใหม่ได้

ส่วนที่ ๘

การบังคับทางปกครอง

มาตรา ๕๕ การบังคับทางปกครองไม่ใช่กับเจ้าหน้าที่ด้วยกัน เว้นแต่จะมีกฎหมาย
กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๖ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการ
บังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้
ทุเลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั่นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์หรือผู้มีอำนาจ
พิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือ
เจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพียงเท่าที่
จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของ
คำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด

มาตรา ๕๗ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ผู้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการ
ชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้อง
ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึด
หรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน

วิธีการยึด การอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดให้เป็นไปตามที่
กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๘ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ถ้าผู้อยู่ใน
บังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง
อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน
โดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปี
ของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่

(๒) ให้มีการชำระค่าปรับทางปกครองตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกินสอง
หมื่นบาทต่อวัน

เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจกำหนดค่าปรับทางปกครองจำนวนเท่าใดสำหรับในกรณี
ใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วนเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาหรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่งทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน

มาตรา ๕๙ ก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๘ เจ้าหน้าที่จะต้องมีคำเตือนเป็นหนังสือให้มีการกระทำหรือละเว้นกระทำตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี คำเตือนดังกล่าวจะกำหนดไปพร้อมกับคำสั่งทางปกครองก็ได้

คำเตือนนั้นจะต้องระบุ

(๑) มาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ให้ชัดเจน แต่จะกำหนดมากกว่าหนึ่งมาตรการในคราวเดียวกันไม่ได้

(๒) ค่าใช้จ่ายในการที่เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน หรือจำนวนค่าปรับทางปกครอง แล้วแต่กรณี

การกำหนดค่าใช้จ่ายในคำเตือน ไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่ได้กำหนดไว้

มาตรา ๖๐ เจ้าหน้าที่จะต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในคำเตือนตามมาตรา ๕๙ การเปลี่ยนแปลงมาตรการจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อปรากฏว่ามาตรการที่กำหนดไว้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจใช้กำลังเข้าดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการบังคับทางปกครองได้ แต่ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุ ในกรณีจำเป็นเจ้าหน้าที่อาจขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจได้

มาตรา ๖๑ ในกรณีไม่มีการชำระค่าปรับทางปกครอง ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๗

มาตรา ๖๒ ผู้ถูกดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การบังคับทางปกครองนั้นได้

การอุทธรณ์การบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๖๓ ถ้าบทกฎหมายใดกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้ว แต่เจ้าหน้าที่เห็นว่ามาตรการบังคับนั้นมีลักษณะที่จะเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวดนี้ เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวดนี้แทนก็ได้

หมวด ๓

ระยะเวลาและอายุความ

มาตรา ๖๔ กำหนดเวลาเป็นวัน สัปดาห์ เดือน หรือปีนั้น มิให้นับวันแรกแห่ง
ระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วย เว้นแต่จะได้เริ่มการในวันนั้นหรือมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยเจ้าหน้าที่
ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่
กำหนด ให้นับวันสิ้นสุดของระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วยแม้ว่าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับ
เจ้าหน้าที่

ในกรณีที่บุคคลใดต้องทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดโดย
กฎหมายหรือโดยคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ถ้าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่หรือ
วันหยุดตามประเพณีของบุคคลผู้รับคำสั่ง ให้ถือว่าระยะเวลานั้นสิ้นสุดในวันทำงานที่ถัดจากวันหยุด
นั้น เว้นแต่กฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่งจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๕ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งของเจ้าหน้าที่อาจมีการขยายอีกได้ และ
ถ้าระยะเวลานั้นได้สิ้นสุดลงแล้วเจ้าหน้าที่อาจขยายโดยกำหนดให้มีผลย้อนหลังได้เช่นกันถ้าการสิ้นสุด
ตามระยะเวลาเดิมจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมที่จะให้สิ้นสุดลงตามนั้น

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่ผู้ใดไม่อาจกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่
กำหนดไว้ในกฎหมายได้เพราะมีพฤติการณ์ที่จำเป็นอันมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของผู้นั้น ถ้าผู้นั้นมีคำ
ขอเจ้าหน้าที่อาจขยายระยะเวลาและดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดที่ล่วงมาแล้วเสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ต้อง
ยื่นคำขอภายในสิบห้าวันนับแต่พฤติการณ์เช่นนั้นได้สิ้นสุดลง

มาตรา ๖๗ เมื่อมีการอุทธรณ์ตามบทบัญญัติใน ส่วนที่ ๕ ของหมวด ๒ แห่ง
พระราชบัญญัตินี้ หรือการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทหรือคณะกรรมการวินิจฉัยร้อง
ทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้อายุความสะดุดหยุดอยู่ไม่
นับในระหว่างนั้นจนกว่าการพิจารณาจะถึงที่สุดหรือเสร็จไปโดยประการอื่น แต่ถ้าเสร็จไปเพราะเหตุ
ถอนคำขอหรือทิ้งคำขอให้อายุความเรียกร้องของผู้ยื่นคำขอไม่เคยมีการสะดุดหยุดอยู่เลย

หมวด ๔

การแจ้ง

มาตรา ๖๘ บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับกับการแจ้งซึ่งไม่อาจกระทำโดยวาจา
หรือเป็นหนังสือได้หรือมีกฎหมายกำหนดวิธีการแจ้งไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีคำสั่งทางปกครองที่แสดงให้ทราบโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นตามที่
กำหนดในกฎกระทรวง ให้มีผลเมื่อได้แจ้ง

มาตรา ๖๙ การแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่
เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอาจกระทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะให้กระทำเป็น
หนังสือก็ให้แจ้งเป็นหนังสือ

การแจ้งเป็นหนังสือให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้น หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง

ในการดำเนินการเรื่องใดที่มีการให้ที่อยู่ไว้กับเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว การแจ้งไปยังที่อยู่ดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นแล้ว

มาตรา ๗๐ การแจ้งเป็นหนังสือโดยวิธีให้บุคคลนำไปส่ง ถ้าผู้รับไม่ยอมรับหรือถ้าขณะนำไปส่งไม่พบผู้รับ และหากได้ส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้นหรือในกรณีที่ผู้นั้นไม่ยอมรับ หากได้วางหนังสือนั้นหรือปิดหนังสือไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้นต่อหน้าเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ไปเป็นพยานก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งแล้ว

มาตรา ๗๑ การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศ หรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

มาตรา ๗๒ ในกรณีที่มีผู้รับเกินห้าสิบคนเจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ทราบตั้งแต่เริ่มดำเนินการในเรื่องนั้นว่าการแจ้งต่อบุคคลเหล่านั้นจะกระทำโดยวิธีปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการของเจ้าหน้าที่และที่ว่าการอำเภอที่ผู้รับมีภูมิลำเนาก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

มาตรา ๗๓ ในกรณีที่ไม่รู้ตัวผู้รับหรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ภูมิลำเนา หรือรู้ตัวและภูมิลำเนาแต่มีผู้รับเกินหนึ่งร้อยคน การแจ้งเป็นหนังสือจะกระทำโดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้นก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

มาตรา ๗๔ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนการแจ้งคำสั่งทางปกครองจะใช้วิธีส่งทางเครื่องโทรสารก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานการได้ส่งจากหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งโทรสารนั้น และต้องจัดส่งคำสั่งทางปกครองตัวจริงโดยวิธีใดวิธีหนึ่งตามหมวดนี้ให้แก่ผู้รับในทันทีที่อาจกระทำได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้รับได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามวัน เวลา ที่ปรากฏในหลักฐานของหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมดังกล่าว เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากนั้น

หมวด ๕

คณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง

มาตรา ๗๕ การแต่งตั้งกรรมการในลักษณะที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้แต่งตั้งโดยระบุตัว

บุคคล

มาตรา ๗๖ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๖) มีเหตุต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๗๗ ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๗๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๗๖ การให้กรรมการในคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีมีเหตุบกพร่องอย่างยิ่งต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง

มาตรา ๗๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕ วรรคสอง การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยก็หนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือกฎหรือคำสั่งที่จัดให้มีคณะกรรมการชุดนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีมีกรรมการครบที่จะเป็นองค์ประชุมได้ แต่การพิจารณาเรื่องใดถ้าต้องเลื่อนมาเพราะไม่ครบองค์ประชุม ถ้าเป็นการประชุมของคณะกรรมการซึ่งมีไซ้คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท หากได้มีการนัดประชุมเรื่องนั้นอีกภายในสิบสี่วันนับแต่วันนัดประชุมที่เลื่อนมา และการประชุมครั้งหลังนี้มีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ถือว่า เป็นองค์ประชุม แต่ทั้งนี้ต้องระบุนความประสงค์ให้เกิดผลตามบทบัญญัตินี้ไว้ในหนังสือนัดประชุมด้วย

มาตรา ๘๐ การประชุมให้เป็นไปตามระเบียบการที่คณะกรรมการกำหนด

การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือและแจ้งให้กรรมการทุกคนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่กรรมการนั้นจะได้ทราบการบอกนัดในที่ประชุมแล้ว กรณีดังกล่าวนี้จะทำหนังสือแจ้งนัดเฉพาะกรรมการที่ไม่ได้มาประชุมก็ได้

บทบัญญัติในวรรคสองมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนซึ่งประธานกรรมการจะนัดประชุมเป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๘๑ ประธานกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการประชุม และเพื่อรักษาความเรียบร้อยในการประชุม ให้ประธานมีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ตามความจำเป็นได้

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

ในกรณีที่ประธานกรรมการมีหน้าที่ต้องดำเนินการใด ๆ นอกจากการดำเนินการประชุมให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๒ การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

เรื่องใดถ้าไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบในเรื่องนั้น

มาตรา ๘๓ ในการประชุมต้องมีรายงานการประชุมเป็นหนังสือ

ถ้ามีความเห็นแย้งให้บันทึกความเห็นแย้งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานการประชุม และถ้ากรรมการฝ่ายข้างน้อยเสนอความเห็นแย้งเป็นหนังสือก็ให้บันทึกความเห็นแย้งนั้นไว้ด้วย

มาตรา ๘๔ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทต้องมีลายมือชื่อของกรรมการที่วินิจฉัยเรื่องนั้น

ถ้ากรรมการคนใดมีความเห็นแย้ง ให้มีสิทธิทำความเห็นแย้งของตนรวมไว้ในคำวินิจฉัยได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๕ ให้ถือว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นระเบียบที่คณะรัฐมนตรีวางขึ้นตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๖ บรรดาคำขอเพื่อให้มีคำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ได้รับไว้ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ทำการพิจารณาคำขอดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายหรือกฎสำหรับเรื่องนั้นได้กำหนดไว้

มาตรา ๘๗ เมื่อได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้ว บทบัญญัติมาตรา ๔๘ ให้เป็นอันยกเลิก

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การดำเนินงานทางปกครองในปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่เหมาะสม จึงสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงานทางปกครองขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย มีประสิทธิภาพในการใช้บังคับกฎหมายให้สามารถรักษาประโยชน์สาธารณะได้ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗^๔

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำคำสั่งทางปกครองให้มีประสิทธิภาพเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วิษพงษ์/ผู้จัดทำ

๗ มกราคม ๒๕๕๘

^๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๑/ตอนที่ ๘๙ ก/หน้า ๑/๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๔๒๔๗๔

ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(๒๕)

ที่ นร ๐๕๐๓/๔๒๔๗๔

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
เลขที่ 13805
วันที่ 26 ธ.ค. 2561
เวลา 10.32 น.

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่...../๕๕๖ วันที่ ๒๖ / ๑๒ / ๖๑
เวลา ๑๑.๐๗ ส่ง พระฯ.....
สำนักการประชุม

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ

รับที่..... ๕๕ / ๒๕๖๑.....

วันที่ ๒๖ / ๑๒ / ๒๕๖๑.....

เวลา..... ๑๑.๕๕ น.....

สำนักการประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ...)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครอง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔ วรรคสาม ยกเลิกส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๖๓ ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง และเพิ่มหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๖๓/๑ ถึงมาตรา ๖๓/๒๔)

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองยังไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ โดยเฉพาะการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนดให้นำวิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม จึงไม่มีรายละเอียดวิธีปฏิบัติและระยะเวลาในการบังคับทางปกครองที่ชัดเจน ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการสืบหาทรัพย์สินและมอบหมายให้หน่วยงานอื่นหรือเอกชนดำเนินการแทนได้ ส่งผลให้ไม่สามารถบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและรัฐต้องสูญเสียรายได้ในที่สุด ดังนั้น สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองเพื่อให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๒๘)

ร่าง

พระราชบัญญัติ

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติมาตรา ๖๓/๑๕ มาตรา ๖๓/๑๖ มาตรา ๖๓/๑๗ และมาตรา ๖๓/๑๘ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๖๓/๒ วรรคหนึ่ง”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๖๓ ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๖๓/๑
ถึงมาตรา ๖๓/๒๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

“หมวด ๒/๑

การบังคับทางปกครอง

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖๓/๑ การบังคับทางปกครองไม่ใช่บังคับกับหน่วยงานของรัฐด้วยกัน
เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๓/๒ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการ
บังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตามบทบัญญัติในหมวดนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้
ทุเลาการบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั่นเอง ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ หรือผู้มีอำนาจ
พิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือ
เจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพียงเท่าที่
จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของ
คำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด

มาตรา ๖๓/๓ ถ้าบทกฎหมายใดกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้ว
หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าการใช้มาตรการบังคับนั้นจะเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวดนี้
เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวดนี้แทนก็ได้

มาตรา ๖๓/๔ ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่บุคคลใด หากบุคคลนั้น
ถึงแก่ความตาย ให้ดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้ ถ้าบุคคลนั้นมีทายาทผู้รับมรดกหรือ
ผู้จัดการมรดก ให้ถือว่าทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดกอยู่ภายใต้การบังคับทางปกครองนั้น

ในกรณีที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองตายก่อนได้รับแจ้งมาตรการ
บังคับทางปกครอง ให้แจ้งมาตรการบังคับทางปกครองต่อทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก
แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เป็นการใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่นิติบุคคลใด หากนิติบุคคลนั้น
สิ้นสภาพ โอนกิจการ หรือควบรวมกิจการ ให้ดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้ โดยให้แจ้ง
มาตรการบังคับทางปกครองไปยังผู้ชำระบัญชี หรือนิติบุคคลที่รับโอนกิจการหรือเกิดจากการควบรวม
กิจการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งทางปกครองใหม่แก่บุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวอีก

มาตรา ๖๓/๕ ในกรณีที่บทบัญญัติในหมวดนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้กำหนด
เป็นอย่างอื่น ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับ
ทางปกครองนั้นได้

การอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามส่วนที่ ๕ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง มาตรา ๖๓/๖ บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับกับการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำแล้ว

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามส่วนที่ ๒ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน และส่วนที่ ๓ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ เมื่อศาลได้รับฟ้องคดีตามวรรคหนึ่งไว้แล้ว เว้นแต่จะได้มีการถอนฟ้อง หรือศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีจากสารบบความเพราะเหตุอื่น

ส่วนที่ ๒

การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน

๑. การบังคับโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๖๓/๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้

ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินต่อไป

เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง และการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๓/๘ เจ้าพนักงานบังคับทางปกครองต้องดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด

คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ไม่มีการอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองภายในระยะเวลาอุทธรณ์

(๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี

(๓) ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษายกฟ้อง หรือเพิกถอนคำสั่งบางส่วน และคดีถึงที่สุดแล้ว

หากเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองยึดหรืออายัดทรัพย์สินแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินครบถ้วน และล่วงพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพิ่มเติมอีกมิได้

การขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งเพื่อชำระเงิน รวมทั้งค่าธรรมเนียมค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายอื่นในการบังคับทางปกครอง ให้กระทำได้แม้ล่วงพ้นระยะเวลาดังกล่าว

มาตรา ๖๗/๙ กรณีที่มีการอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองและขอทุเลาการบังคับตามมาตรการดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง หรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ อาจสั่งให้มีการทุเลาการบังคับทางปกครองไว้ก่อนก็ได้ โดยอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองต้องปฏิบัติตามด้วยก็ได้

มาตรา ๖๗/๑๐ เพื่อประโยชน์ในการบังคับทางปกครอง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองมีอำนาจ

(๑) มีหนังสือสอบถามสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียนเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง

(๒) ขอให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระวังการจดทะเบียนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง

สถาบันการเงินใดที่ให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ในการดำเนินการตาม (๑) ให้ถือว่าไม่เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินและกฎหมายอื่น

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือคำขอของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๖๗/๑๑ ในการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหน้าจร้องขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือหน่วยงานอื่นดำเนินการสืบหาทรัพย์สินแทนได้ โดยให้หน่วยงานดังกล่าวมีอำนาจตามมาตรา ๖๗/๑๐ ด้วย

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหน้ไม่มีเจ้าหน้ที่ในการดำเนินการสืบหาทรัพย์สินและหากจำนวนเงินที่ต้องชำระตามมาตรการบังคับทางปกครองนั้นมีมูลค่าตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไปหรือตามมูลค่าที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยกฎกระทรวง หน่วยงานของรัฐอาจมอบหมายให้เอกชนสืบหาทรัพย์สินแทนได้

ให้เอกชนที่สืบพบทรัพย์สินได้รับค่าตอบแทนไม่เกินร้อยละสองครึ่งจากเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการยึดอายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินที่สืบพบได้ ทั้งนี้ จำนวนเงินค่าตอบแทนสูงสุดต้องไม่เกินหนึ่งล้านบาทต่อจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นหรือตามจำนวนที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยกฎกระทรวง

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเอกชนที่สืบหาทรัพย์สิน การกำหนดค่าตอบแทน และวิธีการจ่ายค่าตอบแทนตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๗/๑๒ ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่กฎกระทรวงไม่ได้กำหนดไว้ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่า

(๑) เจ้าหน้ตามคำพิพากษา หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงิน

(๒) ลูกหน้ตามคำพิพากษา หมายถึง ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง

(๓) อำนาจของศาลในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดี เป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) เจ้าพนักงานบังคับคดี หมายถึง เจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง

มาตรา ๖๓/๑๓ การโต้แย้งหรือการใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินโดยผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง รวมทั้งบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด ให้เสนอต่อศาล ดังต่อไปนี้

(๑) ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลเยาวชนและครอบครัว หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งที่มีการบังคับทางปกครองนั้น

(๒) ศาลปกครอง สำหรับกรณีอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับ (๑)

มาตรา ๖๓/๑๔ กรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในคดีอื่นได้มีการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องอื่นใดของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเพื่อนำเงินมาชำระตามคำพิพากษา ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิขอเข้าเฉลี่ยได้เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา

๒. การบังคับโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี

มาตรา ๖๓/๑๕ ในกรณีที่มีการบังคับให้ชำระเงินและคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว หากหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับคดี ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีโดยระบุจำนวนเงินที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองยังมีได้ชำระตามคำสั่งทางปกครอง ทั้งนี้ ไม่ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้บังคับทางปกครองหรือได้ดำเนินการบังคับทางปกครองแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินหรือได้รับชำระเงินไม่ครบถ้วน

เมื่อหน่วยงานของรัฐยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลเห็นว่าคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว ให้ศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาและให้ถือว่าผู้ที่ต้องชำระเงินเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐติดต่อกรมบังคับคดี พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองทราบว่าศาลได้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการบังคับคดีแล้ว

เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือที่ทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครองนั้นตั้งอยู่ในเขตศาล มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด หรือทำคำสั่งในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับการบังคับคดี และเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี

กรณีคำขอซึ่งอาจยื่นต่อศาลได้มากกว่าหนึ่งศาล ไม่ว่าจะ เป็นเพราะภูมิลำเนาของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองก็ดี เพราะที่ตั้งของทรัพย์สินที่ถูกบังคับ

ทางปกครองก็ดี หรือเพราะมีผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองหลายคนในมูลหนี้
ที่เกี่ยวข้องกันก็ดี จะยื่นคำขอต่อศาลใดศาลหนึ่งเช่นว่านั้นก็

หน่วยงานของรัฐตามมาตรา นี้ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม
หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น
และหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๓/๑๖ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว แต่ผู้ต้อง
ชำระเงินฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้พิจารณาคดีใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง และศาลปกครองได้รับคำฟ้องไว้พิจารณา ผู้ต้องชำระเงินอาจยื่นคำร้อง
ต่อศาลที่มีอำนาจในการออกหมายบังคับคดีตามมาตรา ๖๓/๑๕ เพื่อขอให้สั่งงดการบังคับคดี
ไว้ก่อน หากศาลพิจารณาคำร้องแล้วมีคำสั่งให้งดการบังคับคดี ให้ศาลส่งคำสั่งนั้นไปให้เจ้าพนักงาน
บังคับคดีทราบ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลาหรือเงื่อนไข
ตามที่ศาลกำหนด รวมทั้งส่งคำบอกกล่าวงดการบังคับคดีให้หน่วยงานของรัฐและบุคคลภายนอก
ผู้มีส่วนได้เสียทราบโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐยื่นคำร้องว่าอาจได้รับความเสียหายจากการยื่นคำร้อง
ตามวรรคหนึ่งและมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิง
การบังคับคดี ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องชำระเงินวางเงินหรือหาประกันตามที่ศาลเห็นสมควรภายใน
ระยะเวลาที่ศาลจะกำหนด เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐสำหรับ
ความเสียหายที่อาจได้รับเนื่องจากเหตุยื่นคำร้องในการบังคับคดีอันเกิดจากการยื่นคำร้องนั้น
หรือกำหนดวิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองอย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ ถ้าผู้ต้องชำระเงินไม่ปฏิบัติ
ตามคำสั่งศาล ให้ศาลสั่งให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป

มาตรา ๖๓/๑๗ เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี ให้นำความในมาตรา ๖๓/๑๐
และมาตรา ๖๓/๑๑ มาใช้บังคับกับการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับ
ทางปกครองด้วย

มาตรา ๖๓/๑๘ เจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งทางปกครองต้องดำเนินการสืบทรัพย์
และเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องดำเนินการเพื่อให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายในสิบปีนับแต่วันที่
คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด และให้นำความในมาตรา ๖๓/๘ วรรคสามและวรรคสี่
มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มิให้นำระยะเวลาระหว่างการงดการบังคับคดีตามคำสั่งศาลตามมาตรา ๖๓/๑๖
วรรคหนึ่ง มานับรวมในระยะเวลาสิบปีตามวรรคหนึ่ง

ส่วนที่ ๓

การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ

มาตรา ๖๓/๑๙ ในส่วนนี้

“คำปรับบังคับการ” หมายความว่า คำปรับที่เจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือ
ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ชำระเป็นรายวันไปจนกว่าจะยุติ

การฝ่าฝืนคำสั่งหรือได้มีการปฏิบัติตามคำสั่งแล้ว ไม่ว่าจะเป็นคำปรับที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้ หรือโดยกฎหมายอื่น

มาตรา ๖๓/๒๐ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในอัตราร้อยละ ยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัด

(๒) ให้มีการชำระค่าปรับบังคับการตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกิน ห้าหมื่นบาทต่อวัน

เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจกำหนดค่าปรับบังคับการจำนวนเท่าใด สำหรับในกรณีใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วนเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาหรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่งทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน

มาตรา ๖๓/๒๑ ก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๖๓/๒๐ เจ้าหน้าที่จะต้องมีคำเตือนเป็นหนังสือให้มีการกระทำหรือละเว้นกระทำตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี คำเตือนดังกล่าวจะกำหนดไปพร้อมกับคำสั่งทางปกครองก็ได้

คำเตือนนั้นจะต้องระบุ

(๑) มาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ให้ชัดเจน แต่จะกำหนดมากกว่า หนึ่งมาตรการในคราวเดียวกันไม่ได้

(๒) ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในการที่เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือ มอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน หรือจำนวนค่าปรับบังคับการ แล้วแต่กรณี

การกำหนดค่าใช้จ่ายในคำเตือน ไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่ได้กำหนดไว้

มาตรา ๖๓/๒๒ เจ้าหน้าที่จะต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ใน คำเตือนตามมาตรา ๖๓/๒๑ การเปลี่ยนแปลงมาตรการจะกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อปรากฏว่ามาตรการ ที่กำหนดไว้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจใช้กำลังเข้าดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการบังคับทางปกครองได้ แต่ต้องกระทำ โดยสมควรแก่เหตุ

ในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เจ้าหน้าที่ อาจแจ้งขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจได้

มาตรา ๖๓/๒๓ ในกรณีไม่มีการชำระค่าปรับบังคับการ ค่าใช้จ่าย หรือเงินเพิ่ม รายวัน ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับทางปกครองตามส่วนที่ ๒ ต่อไป

มาตรา ๖๓/๒๔ การฟ้องคดีโต้แย้งการบังคับทางปกครองตามส่วนนี้ ให้เสนอ ต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งที่มีการบังคับทางปกครองนั้น”

มาตรา ๖ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว เป็นเวลาเกินหนึ่งปีในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งนั้นดำเนินการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป โดยจะดำเนินการตามมาตรา ๖๓/๑๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้มิได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมบังคับคดีก่อน

มาตรา ๗ บรรดาคดีเกี่ยวกับการโต้แย้งการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณา และมีคำพิพากษาต่อไปจนคดีนั้นถึงที่สุด

มาตรา ๘ ให้กรมบังคับคดี สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ก.พ. สำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำโครงสร้างกรมบังคับคดี กรอบอัตรากำลังข้าราชการ และพนักงานราชการ และกำหนดงบประมาณ รวมทั้งการดำเนินการอื่นใดอันจำเป็น เพื่อรองรับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกรมบังคับคดีตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๙ บรรดากฎหมายหรือคำสั่งใด ๆ ที่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎหมายหรือคำสั่งใด ๆ ที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(การบังคับทางปกครอง)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ปัจจุบันบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองยังไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ โดยเฉพาะการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนดให้นำวิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม จึงไม่มีรายละเอียดวิธีปฏิบัติและระยะเวลาในการบังคับทางปกครองที่ชัดเจนซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการสืบหาทรัพย์สินและมอบหมายให้หน่วยงานอื่นหรือเอกชนดำเนินการแทนได้ ส่งผลให้ไม่สามารถบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและรัฐต้องสูญเสียรายได้ในที่สุด ดังนั้น สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองเพื่อให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครอง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔ วรรคสาม ยกเลิกส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๖๓ ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง และเพิ่มหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๖๗/๑ ถึงมาตรา ๖๗/๒๔) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๒.๑ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป (มาตรา ๖๗/๑ ถึงมาตรา ๖๗/๖) เป็นบทบัญญัติทั่วไปซึ่งใช้บังคับกับการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน และคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑.๑ ขอบเขตของการบังคับทางปกครอง ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดขอบเขตการบังคับทางปกครองโดยไม่ใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐด้วยกัน (มาตรา ๖๗/๑) และไม่ใช้กับการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำแล้ว นอกจากนี้ กรณีที่ศาลได้รับฟ้องคดีให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้น

กระทำไว้แล้ว เจ้าหน้าที่จะดำเนินการบังคับทางปกครองไม่ได้ เว้นแต่จะได้มีการถอนฟ้อง หรือศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีจากสารบบความเพราะเหตุอื่น (มาตรา ๖๓/๖)

อนึ่ง โดยที่การกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นหลักเกณฑ์กลางที่ได้มีการปรับปรุงใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดให้กรณีที่มีบทกฎหมายใดกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้ว หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าการใช้มาตรการบังคับนั้นจะเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวดนี้ เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวดนี้แทนก็ได้ (มาตรา ๖๓/๓)

๒.๑.๒ ผู้มีอำนาจบังคับทางปกครอง กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง มีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้โดยอาจมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองต้องใช้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด (มาตรา ๖๓/๒)

๒.๑.๓ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองกรณีผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองถึงแก่ความตาย ได้กำหนดให้ชัดเจนว่าให้สามารถดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้ ถ้าบุคคลนั้นมีทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก ให้ถือว่าทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดกอยู่ภายใต้การบังคับทางปกครองนั้น ส่วนกรณีที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองตายก่อนได้รับแจ้งมาตรการบังคับทางปกครอง ให้แจ้งมาตรการบังคับทางปกครองต่อทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก แล้วแต่กรณี (มาตรา ๖๓/๔ วรรคหนึ่ง)

๒.๑.๔ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองกรณีนิติบุคคลผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองสิ้นสภาพ โอนกิจการ หรือควบรวมกิจการ ได้กำหนดให้สามารถดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้ โดยให้แจ้งมาตรการบังคับทางปกครองไปยังผู้ชำระบัญชี หรือนิติบุคคลที่รับโอนกิจการ หรือเกิดจากการควบรวมกิจการโดยไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งทางปกครองใหม่แก่บุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวอีก (มาตรา ๖๓/๔ วรรคสอง)

๒.๑.๕ การอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ใช้หลักการเดียวกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามส่วนที่ ๕ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง ในพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๖๓/๕)

๒.๒ ส่วนที่ ๒ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน (มาตรา ๖๓/๗ ถึงมาตรา ๖๓/๑๘)

การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินสามารถดำเนินการได้สองวิธี ดังนี้

๒.๒.๑ การบังคับโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

(๑) ขั้นตอนก่อนการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ โดยให้แต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินต่อไป ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับ

ทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดทรัพย์สิน และการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๖๓/๗)

(๒) ระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดท้ายหากเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระหนี้ไม่ครบถ้วนและล่วงพ้นเวลาสิบปีแล้ว จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพิ่มเติมอีกมิได้ แต่การขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครอง ที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้กระทำได้แม้ล่วงพ้นระยะเวลาสิบปีดังกล่าว ทั้งนี้ คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดท้ายในกรณีที่ (๑) ไม่มีการอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองภายในระยะเวลาอุทธรณ์ (๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี (๓) ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษายกฟ้อง หรือเพิกถอนคำสั่งบางส่วน และคดีถึงที่สุดแล้ว (มาตรา ๖๓/๘)

(๓) การขอลุเลาการบังคับทางปกครอง การอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองไม่มีผลเป็นการขอลุเลาการบังคับทางปกครอง แต่กรณีที่มีการขอลุเลาการบังคับตามมาตรการดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ อาจสั่งให้มีการขอลุเลาการบังคับทางปกครองไว้ก่อนก็ได้โดยอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองต้องปฏิบัติตามก็ได้ (มาตรา ๖๓/๙)

(๔) อำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง (มาตรา ๖๓/๑๐) เนื่องจากในการบังคับทางปกครองที่ผ่านมาหน่วยงานของรัฐประสบปัญหาในการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการทางปกครอง มีอำนาจดังนี้

- มีหนังสือสอบถามสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียนเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง ทั้งนี้ สถาบันการเงินใดที่ให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองในการดำเนินการดังกล่าวให้ถือว่าไม่เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินและกฎหมายอื่น

- ขอให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระวังการจดทะเบียนหรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง

ทั้งนี้ ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือคำขอของเจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

(๕) การสืบหาทรัพย์สิน ได้กำหนดกระบวนการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหนี้อาจร้องขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบหาทรัพย์สินเพื่อนำมาบังคับชำระค่าปรับตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา จึงเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ หรืออาจขอให้หน่วยงานอื่นที่มีความเชี่ยวชาญดำเนินการสืบหาทรัพย์สินแทนได้ นอกจากนี้ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหนี้ไม่มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการสืบหาทรัพย์สินและหากจำนวนเงินที่ต้องชำระตามมาตรการบังคับทางปกครองนั้นมีมูลค่าตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป หรือตามมูลค่าที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยกฎกระทรวง หน่วยงานของรัฐอาจมอบหมายให้เอกชนสืบหาทรัพย์สินแทนได้ ซึ่งเอกชนที่สืบพบทรัพย์สินจะได้รับ

ค่าตอบแทนไม่เกินร้อยละสองครึ่งจากเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการยึด อายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินที่สืบพบได้ โดยจำนวนเงินค่าตอบแทนสูงสุดต้องไม่เกินหนึ่งล้านบาทต่อจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น หรือตามจำนวนที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยกฎกระทรวง ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเอกชนที่สืบหาทรัพย์สินการกำหนดค่าตอบแทนและวิธีการจ่ายค่าตอบแทนให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๖๓/๑๑)

(๖) กระบวนการขั้นตอนในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ในกรณีที่กฎกระทรวงไม่ได้กำหนดไว้ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่า

- เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงิน
- ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หมายถึง ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับ

ทางปกครอง

- อำนาจของศาลในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีเป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- เจ้าพนักงานบังคับคดี หมายถึง เจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง

ส่วนขั้นตอนวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ สามารถใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน และมีมาตรฐานเดียวกันในการดำเนินการเรื่องดังกล่าว (มาตรา ๖๓/๑๒)

(๗) การโต้แย้งหรือการใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ในกรณีที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง รวมทั้งบุคคลภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดประสงค์จะโต้แย้งหรือใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้เสนอต่อศาลดังต่อไปนี้ (๑) ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลเยาวชนและครอบครัว หรือศาลชำนาญพิเศษอื่นแล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งที่มีการบังคับทางปกครองนั้น (๒) ศาลปกครอง สำหรับกรณีอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับ (๑) ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาคดีเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินและการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามคำสั่งดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลเดียวกัน เนื่องจากการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองและมาตรการบังคับทางปกครองในเรื่องเดียวกันอาจมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (มาตรา ๖๓/๑๓)

(๘) การขอเฉลี่ยทรัพย์สิน กรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในคดีอื่นได้มีการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องอื่นใดของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเพื่อนำมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิขอเข้าเฉลี่ยได้เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา (มาตรา ๖๓/๑๔)

๒.๒.๒ การบังคับโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อแก้ปัญหากรณีที่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐไม่มีความเชี่ยวชาญในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงเปิดโอกาสให้หน่วยงานสามารถขอให้กรมบังคับคดีซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อนำมาบังคับชำระหนี้ดำเนินการบังคับทางปกครองแทนได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) การขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีให้ หน่วยงานของรัฐอาจขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีได้ในกรณีที่คำสั่งทางปกครอง

ให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้วเท่านั้นโดยหน่วยงานจะต้องยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีโดยระบุจำนวนเงินที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองยังมีได้ชำระตามคำสั่งทางปกครอง ทั้งนี้ ไม่ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้บังคับทางปกครองหรือได้ดำเนินการบังคับทางปกครองแล้ว แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินหรือได้รับชำระเงินไม่ครบถ้วนเมื่อหน่วยงานของรัฐยื่นคำขอแล้ว หากศาลเห็นว่าคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว ให้ศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและให้ถือว่าผู้ที่ต้องชำระเงินเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา และให้หน่วยงานของรัฐติดต่อกกรมบังคับคดีพร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองทราบว่าศาลได้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการบังคับคดีแล้ว

ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐที่สามารถขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแทนได้ ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และในอนาคตเมื่อกรมบังคับคดีมีความพร้อมในด้านอัตรากำลังแล้วจะมีการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐสามารถร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแทนได้

สำหรับศาลที่มีเขตอำนาจในการบังคับคดี ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของศาลแพ่ง ได้แก่ ศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรีหรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานคร ที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือที่ทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครองนั้นตั้งอยู่ในเขตศาลเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด หรือทำคำสั่งในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องการบังคับคดีและเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีกรณีคำขอซึ่งอาจยื่นต่อศาลได้มากกว่าหนึ่งศาล จะยื่นคำขอต่อศาลใดศาลหนึ่งที่มีเขตอำนาจก็ได้ โดยเหตุผลที่กำหนดให้ศาลแพ่งมีเขตอำนาจในเรื่องนี้ เนื่องจากการบังคับคดีเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาขายทอดตลาดเป็นกรณีที่ต้องพิจารณาในเรื่องหลักกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ประกอบกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งเป็นเรื่องที่มีรายละเอียดซับซ้อนมาใช้บังคับซึ่งศาลแพ่งมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว อีกทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีและการแบ่งส่วนงานภายในของกรมบังคับคดีสอดคล้องกับการจัดตั้งศาลแพ่ง นอกจากนี้ การที่ศาลแพ่งตั้งอยู่ในทุกจังหวัดย่อมเป็นผลดีแก่หน่วยงานของรัฐและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีที่จะติดต่อกับศาลได้โดยสะดวก ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้มีได้ชัดต่อระบบศาลคู่แต่อย่างใด เพราะในระบบกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐฝรั่งเศสซึ่งเป็นต้นแบบสำคัญในการจัดตั้งศาลปกครองสำหรับประเทศไทย เมื่อคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดและเข้าสู่กระบวนการบังคับชำระเงินโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้วกฎหมายของทั้งสองประเทศได้กำหนดให้ศาลแพ่งเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการบังคับชำระเงินตามคำสั่งทางปกครอง (มาตรา ๖๓/๑๕)

(๒) การดำเนินการในกรณีที่ผู้ต้องชำระเงินฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้พิจารณาคดีใหม่ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว แต่ผู้ต้องชำระเงินฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้พิจารณาคดีใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และศาลปกครองได้รับคำฟ้องไว้พิจารณา การพิจารณาคดีใหม่ของศาลปกครองอาจส่งผลกระทบต่อการบังคับคดีของศาลยุติธรรมได้ กรณีจึงกำหนดให้ผู้ต้องชำระเงินอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีอำนาจในการออกหมายบังคับคดีเพื่อขอให้สั่งงดการบังคับคดีไว้ก่อน หากศาลพิจารณาคำร้องแล้วมีคำสั่งให้งดการบังคับคดี ให้ส่งคำสั่งนั้นไปให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลาหรือเงื่อนไข

ตามที่ศาลกำหนด รวมทั้งส่งคำบอกกล่าวงดการบังคับคดีให้หน่วยงานของรัฐและบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้เสียทราบโดยไม่ชักช้า อย่างไรก็ตาม หากหน่วยงานของรัฐยื่นคำร้องว่าอาจได้รับความเสียหายจากการ ยื่นคำร้องของงดการบังคับคดีและมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิง การบังคับคดี ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องชำระเงินวางเงินหรือหาประกันตามที่ศาลเห็นสมควรภายในระยะเวลา ที่ศาลจะกำหนด เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐสำหรับความเสียหายที่อาจ ได้รับเนื่องจากเหตุยื่นเข้าในการบังคับคดีอันเกิดจากการยื่นคำร้องนั้น หรือกำหนดวิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครอง อย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ ถ้าผู้ต้องชำระเงินไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลสั่งให้ดำเนินการบังคับคดี ต่อไป (มาตรา ๖๗/๑๖)

(๓) การสืบหาทรัพย์สินและขั้นตอนในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน มีรายละเอียดเช่นเดียวกับการดำเนินการในกรณีการบังคับทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ กล่าวคือ หน่วยงานสามารถขอให้สำนักงานอัยการสูงสุด หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเอกชน สืบหาทรัพย์สิน ของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองได้ ส่วนขั้นตอนการยึด การอายัด และการขายทอดตลาด ทรัพย์สิน ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๖๗/๑๗)

(๔) ระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งทางปกครอง ต้องดำเนินการสืบทรัพย์สินและเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องดำเนินการเพื่อให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายใน สิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด แต่การขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น ซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้กระทำได้ แม้ล่วงพ้นระยะเวลาสิบปี และมีให้นำระยะเวลาระหว่างการงดการบังคับคดีตามคำสั่งศาล มานับรวม ในระยะเวลาสิบปีดังกล่าว ทั้งนี้ คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดในกรณีที่ (๑) ไม่มีการอุทธรณ์คำสั่ง ต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองภายในระยะเวลาอุทธรณ์ (๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัย ยกอุทธรณ์ และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี (๓) ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษายกฟ้อง หรือเพิกถอนคำสั่งบางส่วน และคดีถึงที่สุดแล้ว (มาตรา ๖๗/๑๘)

๒.๓ ส่วนที่ ๓ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ (มาตรา ๖๗/๑๙ ถึงมาตรา ๖๗/๒๔)

๒.๓.๑ กำหนดบทนิยาม คำว่า “คำปรับบังคับการ” ให้หมายความถึง คำปรับ ที่เจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ชำระเป็นรายวันไปจนกว่าจะยุติการฝ่าฝืนคำสั่งหรือได้มีการปฏิบัติตามคำสั่งแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นคำปรับที่กำหนด โดยพระราชบัญญัตินี้หรือโดยกฎหมายอื่นซึ่งการใช้คำว่า “คำปรับบังคับการ” แทนคำว่า “คำปรับทางปกครอง” ที่เคยใช้อยู่เดิมนั้น เพื่อเน้นถึงสถานะทางกฎหมายของคำปรับดังกล่าวว่าเป็น “มาตรการบังคับทางปกครอง” ซึ่งแตกต่างจากคำปรับทางปกครองตามกฎหมายเฉพาะที่ลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เป็น “โทษปรับทางปกครอง” (มาตรา ๖๗/๑๙)

๒.๓.๒ มาตรการบังคับทางปกครองสำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำ หรือละเว้นกระทำ หากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง ที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการ แทนโดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในอัตราร้อยละสิบห้า ต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัด

(๒) ให้มีการชำระค่าปรับบังคับการตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกินห้าหมื่นบาทต่อวัน โดยเจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจกำหนดค่าปรับบังคับการจำนวนเท่าใดสำหรับในกรณีใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อนึ่ง ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วนเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาหรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่งทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา ๖๗/๒๐)

๒.๓.๓ กระบวนการก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่จะต้องมีคำเตือนเป็นหนังสือให้มีการกระทำหรือละเว้นกระทำตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี คำเตือนดังกล่าวจะกำหนดไปพร้อมกับคำสั่งทางปกครองก็ได้ คำเตือนนั้นจะต้องระบุ

(๑) มาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ แต่จะกำหนดมากกว่าหนึ่งมาตรการในคราวเดียวกันไม่ได้

(๒) ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในการที่เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน หรือจำนวนค่าปรับบังคับการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ การกำหนดค่าใช้จ่ายในคำเตือนไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นหากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่ได้กำหนดไว้ (มาตรา ๖๗/๒๑)

๒.๓.๔ ขั้นตอนการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่จะต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในคำเตือน การเปลี่ยนแปลงมาตรการจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อปรากฏว่ามาตรการที่กำหนดไว้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจใช้กำลังเข้าดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการบังคับทางปกครองได้ แต่ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่อาจแจ้งขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ (มาตรา ๖๗/๒๒)

๒.๓.๕ การบังคับชำระค่าปรับบังคับการ ค่าใช้จ่าย หรือเงินเพิ่มรายวัน ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับทางปกครองตามกระบวนการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินต่อไป (มาตรา ๖๗/๒๓)

๒.๓.๖ การฟ้องคดีโต้แย้งการบังคับทางปกครองตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ให้เสนอต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งซึ่งมีการบังคับทางปกครองนั้น เพื่อให้การพิจารณาคดีเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองและการใช้มาตรการบังคับทางปกครองอยู่ในเขตอำนาจของศาลเดียวกัน ซึ่งจะทำให้การพิจารณาของศาลเป็นเอกภาพและสอดคล้องกัน (มาตรา ๖๗/๒๔)

๒.๔. บทเฉพาะกาลและมาตรการรักษาการ

๒.๔.๑ โดยที่ในปัจจุบันมีคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินอยู่เป็นจำนวนมากที่ยังไม่มีการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ดังนั้น เพื่อมิให้เป็นภาระแก่กรมบังคับคดีมากจนเกินสมควร จึงกำหนดให้กรณีที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้วเป็นเวลาเกินหนึ่งปีในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งนั้นดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปโดยจะขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแทนมิได้ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมบังคับคดีก่อน (ร่างมาตรา ๖)

๒.๔.๒ โดยที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดเขตอำนาจศาลในการพิจารณาการโต้แย้งการใช้มาตรการบังคับทางปกครองไว้เป็นการเฉพาะ จึงได้กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับบรรดาคดีเกี่ยวกับการโต้แย้งการใช้มาตรการบังคับทางปกครองซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใดในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ศาลนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไปจนคดีนั้นถึงที่สุด (ร่างมาตรา ๗)

๒.๔.๓ ให้กรมบังคับคดี สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ก.พ. สำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำโครงสร้างกรมบังคับคดี กรอบอัตรากำลังข้าราชการและพนักงานราชการ และกำหนดงบประมาณ รวมทั้งการดำเนินการอื่นใดอันจำเป็น เพื่อรองรับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกรมบังคับคดีตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๘)

๒.๔.๔ บรรดากฎหมายหรือคำสั่งใด ๆ ที่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎหมายหรือคำสั่งใด ๆ ที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๙)

๒.๔.๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐)

๓. ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ศึกษาแนวทางกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐฝรั่งเศส เพื่อประกอบการพิจารณา มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๓.๑ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

แนวคิดเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันในระยะแรกมีเนื้อหาสาระใกล้เคียงกับการบังคับคดีทางแพ่ง ภายหลังจึงได้ปรากฏแนวคิดเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในกฎหมายระดับมลรัฐซึ่งมีบทบาทอย่างมากในฐานะต้นแบบของบทบัญญัติกฎหมายระดับสหพันธรัฐ อันได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (VwVfG) ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๑๙๕๓ ซึ่งเป็นกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและก่อตั้งหลักกฎหมายแบบ *duale Vollzugsordnung* โดยแบ่งแยกระหว่างมาตรการบังคับทางปกครองสำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน (*Leistungsbescheid*) และมาตรการบังคับทางปกครองสำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำการ (*Handlung*) จำยอมรับการกระทำ (*Duldung*) หรือละเว้นการกระทำ (*Unterlassung*)

(๑) การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน

ในระบบกฎหมายเยอรมันได้จัดแบ่งหน่วยงานที่มีอำนาจในการดำเนินการบังคับทางปกครองตามลักษณะของคำสั่งทางปกครองไว้ ๒ ประเภท ได้แก่ “หน่วยงานที่มีอำนาจออกคำสั่งบังคับการ (*Anordnungsbehörde*)” ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่แห่งการบังคับทางปกครอง และ “หน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการ (*Vollstreckungsbehörde*)” ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานเดียวกันได้ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการมีหน้าที่ลงมือปฏิบัติการตามคำสั่งบังคับให้ชำระเงินของเจ้าหน้าที่แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ (๑) หน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการเฉพาะ (*besondere Vollstreckungs-behörde*) หมายถึง หน่วยงานภายในกระทรวงต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองที่เป็นฐานในการบังคับทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแห่งสหพันธรัฐ ซึ่งในการจัดตั้งหน่วยงานบังคับทางปกครอง

เพื่อดำเนินการบังคับทางปกครองต้องขอความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยก่อน เนื่องจากกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ดูแลความสงบสุขของประชาชน ซึ่งในปัจจุบันไม่ค่อยปรากฏมากนัก เนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะส่วนใหญ่จะกำหนดหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการไว้อย่างชัดเจน และ (๒) หน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการทั่วไป (allgemeine Vollstreckungsbehörde) หมายถึงหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการของกระทรวงการคลังแห่งสหพันธรัฐ (Vollstreckungsbehörde der Bundesfinanzverwaltung) เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับเฉพาะไว้ ซึ่งกระทรวงการคลังย่อมมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินการบังคับทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน เนื่องจากเป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการบังคับตามประมวลรัษฎากรด้วย

(๑.๑) กระบวนการบังคับทางปกครอง

ขั้นตอนการดำเนินการบังคับทางปกครองระหว่างมาตรการบังคับทางปกครองสำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน (Leistungsbescheid) และมาตรการบังคับทางปกครองสำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำการ (Handlung) จำยอมรับการกระทำ (Duldung) หรือละเว้นการกระทำ (Unterlassung) มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยก่อนที่เจ้าหน้าที่จะดำเนินการบังคับทางปกครองต้องมีหนังสือเตือนโดยกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง หากผู้รับคำสั่งทางปกครองยังคงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาตามหนังสือเตือน เจ้าหน้าที่จะยืนยันการใช้มาตรการบังคับทางปกครองอีกครั้ง และเมื่อเจ้าหน้าที่ได้แจ้งยืนยันมาตรการบังคับทางปกครองแล้ว หากผู้รับคำสั่งทางปกครองยังเพิกเฉย เจ้าหน้าที่จึงจะลงมือบังคับทางปกครองตามมาตรการที่แจ้งไว้ในหนังสือเตือน

กระบวนการบังคับทางปกครองตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเริ่มต้นจากหน่วยงานที่มีอำนาจออกคำสั่งบังคับการ (Anordnungsbehörde) ซึ่งได้แก่หน่วยงานที่มีสิทธิเรียกร้องที่เป็นตัวเงินตามความสัมพันธ์ในทางกฎหมายมหาชน ออกคำสั่งบังคับให้ชำระเงิน และส่งไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการ (Vollstreckungsbehörde) เพื่อดำเนินการบังคับทางปกครองตามมาตรการบังคับที่กำหนดไว้ในคำสั่งบังคับให้ชำระเงิน ซึ่งคำสั่งบังคับให้ชำระเงินเป็นเพียงหนังสือแจ้งระหว่างหน่วยงานของรัฐอันเป็นการดำเนินการภายในฝ่ายปกครอง คำสั่งดังกล่าวจึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง

สำหรับกระบวนการบังคับทางปกครอง มาตรา ๕ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (VwVG) บัญญัติให้นำบทบัญญัติของประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับแก่กระบวนการบังคับทางปกครอง ซึ่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยึดอายัด การขายทอดตลาด หรือการจับกุมตามประมวลรัษฎากรส่วนใหญ่ นำมาจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ZPO) ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดี โดยนำมาบัญญัติให้ชัดเจนและเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บังคับการมากยิ่งขึ้น ดังนี้

(๑.๑.๑) การยึดหรืออายัด (Pfändung)

คำสั่งยึดหรืออายัดเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งกระทบต่อสิทธิในทางกฎหมายแพ่งของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครอง ลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองจึงสามารถโต้แย้งคัดค้านคำสั่งยึดหรืออายัดได้ และขอให้ทุเลาการบังคับทางปกครองเพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีเป็นการชั่วคราวได้

ก. การยึดสิ่งหามทรัพย์ (Pfändung beweglicher Sachen)

- การยึดสิ่งหามทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้

แห่งการบังคับทางปกครอง

เจ้าหน้าที่บังคับการสามารถยึดทรัพย์สินที่พบในความครอบครองของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองได้ โดยนำทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้แห่งการบังคับ

ทางปกครองมาไว้ในความครอบครองของเจ้าหน้าที่บังคับการ ซึ่งการครอบครองตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธรัฐ (VwVG) ประกอบกับ มาตรา ๒๘๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากรในที่นี้อาจจะมีใช้กรรมสิทธิ์ (Eigentümer) หรือความเป็น เจ้าของ (Besitzer) โดยผู้ร่างกฎหมายกำหนดใช้คำว่า “ครอบครองหรือเก็บรักษา (Gewahrsam)” ซึ่งมีความหมายอย่างกว้าง เนื่องจากประสงค์ให้เจ้าหน้าที่บังคับการปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ที่มีข้อจำกัดด้าน ข้อมูล ระยะเวลา และความเฉพาะเจาะจงด้วยความไม่ลังเล ดังนั้น หากเพียงปรากฏว่าลูกหนี้แห่งการบังคับ ทางปกครองได้ครอบครองในทางข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่บังคับการก็สามารถดำเนินการยึดหรืออายัดได้

เจ้าหน้าที่บังคับการจะดำเนินการยึดเงิน พันธบัตร หรือทรัพย์สิน ที่มีราคาตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง แห่งสหพันธรัฐ (VwVG) ประกอบกับมาตรา ๒๘๖ วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ บังคับการนำเงิน พันธบัตร หรือทรัพย์สินที่มีราคามาจากความครอบครองของลูกหนี้แห่งการบังคับ ทางปกครองตามความสัมพันธ์ในการเก็บรักษาทรัพย์สินในทางปกครองซึ่งพันธบัตรในที่นี้นอกจากจะหมายถึง ตราสารทางการเงินแล้วยังหมายรวมถึงสมุดเงินฝากเนื่องจากเป็นหนังสือแสดงสิทธิทางการเงินด้วย สำหรับ ทรัพย์สินที่มีราคาอาจเป็นทองคำ อัญมณี เครื่องประดับต่าง ๆ วัตถุโบราณ เป็นต้น

สำหรับการยึดทรัพย์สินที่ไม่ใช่เงินหรือพันธบัตร เจ้าหน้าที่บังคับการ จะปล่อยให้อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ต่อไปก็ได้ เมื่อพิจารณาว่าการกระทำเช่นนี้จะไม่เป็นผลเสียแก่ การบังคับทางปกครอง ทั้งนี้ ต้องกระทำให้การยึดนั้นเห็นประจักษ์แจ้ง (Publizitätsgrundsatz) โดยปิดหมายยึด ประทับตราหรือกระทำโดยวิธีอื่นใดตามสมควร เพื่อลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองและ บุคคลที่สามทราบว่าทรัพย์สินใดที่อยู่ภายใต้การบังคับทางปกครอง หากหมายยึดหรือตราประทับหลุดออก โดยปราศจากความรู้เห็นหรือความยินยอมของเจ้าหน้าที่บังคับการย่อมไม่ถือว่าทรัพย์สินนั้นถูกถอนการยึดแล้ว ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น เจ้าหน้าที่บังคับการจะต้องแจ้งการยึดให้ลูกหนี้แห่งการบังคับ ทางปกครองทราบ

- การยึดสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น

การยึดทรัพย์สินที่ลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองครอบครอง ร่วมกับบุคคลอื่นหรืออยู่ในความครอบครองของบุคคลที่สามจะชอบด้วยกฎหมายก็ต่อเมื่อบุคคล ที่ครอบครองทรัพย์สินดังกล่าวร่วมกับลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองหรือบุคคลที่สามได้ให้ความยินยอม และส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว (มาตรา ๒๘๖ วรรคสี่ แห่งประมวลรัษฎากร) หากบุคคล ที่ครอบครองทรัพย์สินร่วมกับลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองหรือบุคคลที่สามไม่ให้ความยินยอมและไม่ส่ง มอบทรัพย์สินซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่บังคับการอาจออกคำร้องขอให้ส่งมอบทรัพย์สิน ของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองต่อบุคคลที่ครอบครองทรัพย์สินร่วมกับลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครอง หรือบุคคลที่สาม แล้วแต่กรณี และดำเนินการบังคับตามคำร้องดังกล่าวได้ สำหรับการครอบครองทรัพย์สิน ร่วมกันของสามีภรรยาให้สันนิษฐานว่าเป็นการครอบครองของบุคคลเพียงคนเดียว เว้นแต่เป็นทรัพย์สินที่ใช้ เฉพาะตัวของบุคคลนั้นแต่ในกรณีที่สามีภรรยาแยกกันอยู่ย่อมไม่อยู่ในข้อสันนิษฐานของกฎหมาย

- อำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บังคับการในขณะดำเนินการ

ยึดทรัพย์

ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับ ทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธรัฐ (VwVG) ประกอบกับมาตรา ๒๘๗ แห่งประมวล รัษฎากร กำหนดให้เจ้าหน้าที่บังคับการมีอำนาจสั่งให้เปิดประตูหรือตู้เก็บของที่ปิดล็อกอยู่ หรือเข้าตรวจค้น

สถานที่ของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองตามที่จำเป็น แต่ในกรณีที่ลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครอง ชัดขวางหรือไม่ยอมให้เข้าตรวจค้นหรือไม่อยู่ด้วยในขณะที่ตรวจค้น เจ้าหน้าที่บังคับการจะต้องขอหมายค้นจาก ศาลแขวงในเขตพื้นที่นั้นเสียก่อนจึงจะสามารถเข้าตรวจค้นโดยปราศจากความยินยอมของลูกหนี้ได้และ ต้องแจ้งหมายค้นก่อนที่จะเข้าทำการตรวจค้น นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่บังคับการจะต้องนำผู้บรรลุนิติภาวะจำนวน สองคน หรือข้าราชการท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจหนึ่งคน ไปเป็นพยานในระหว่างการตรวจค้นด้วย สำหรับการ ใช้กำลังเข้าปราบปรามต้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้ การยึดอายัดทรัพย์สินในเวลา กลางคืน วันอาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์จะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากหัวหน้าหน่วยงาน ที่มีอำนาจบังคับการ (Vollstreckungsbehörde) (มาตรา ๒๘๙ แห่งประมวลรัษฎากร) และเมื่อ การดำเนินการยึดทรัพย์สินเสร็จสิ้นแล้ว เจ้าหน้าที่แห่งการบังคับทางปกครองจะเป็นผู้รับจำนำทรัพย์สินตามประมวล กฎหมายแพ่ง (Bürgerliches Gesetzbuch-BGB)

อนึ่ง มาตรา ๒๘๑ แห่งประมวลรัษฎากร กำหนดให้เจ้าหน้าที่ บังคับการต้องทำรายงานการบังคับทางปกครองซึ่งประกอบด้วยเวลาและสถานที่ วัตถุประสงค์แห่งการบังคับ ทางปกครอง โดยรายงานการบังคับทางปกครองเป็นเอกสารของทางราชการ ผู้ปลอมแปลงรายงานดังกล่าว หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จย่อมมีความผิดทางอาญา ทั้งนี้ การที่เจ้าหน้าที่บังคับการขอร้องด้วยวาจาให้ผู้ที่จะ ถูกบังคับทางปกครองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความสมัครใจ เช่น เปิดประตูบ้านหรือเปิดตู้เก็บของ หรือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการยึดอายัดแก่ผู้ที่จะถูกบังคับทางปกครองด้วยวาจา ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บังคับทางปกครองที่ต้องถูกบันทึกไว้ในรายงานการบังคับทางปกครอง (Niederschrift) ด้วย และเมื่อผู้ที่ถูก บังคับทางปกครองร้องขอเอกสารเกี่ยวกับการบังคับทางปกครอง หน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการ (Vollstreckungsbehörde) อาจส่งสำเนารายงานการบังคับทางปกครองดังกล่าวซึ่งอาจส่งทางไปรษณีย์ก็ได้ (มาตรา ๒๘๐ แห่งประมวลรัษฎากร) โดยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งสำเนารายงานการบังคับทางปกครอง เป็นเพียงระเบียบปฏิบัติย่อมไม่กระทบต่อความมีผลบังคับของการบังคับทางปกครอง

สำหรับการคุ้มครองและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บังคับการ ในขั้นตอนการสืบทรัพย์สิน แม้จะไม่ปรากฏบทบัญญัติของกฎหมายในระดับรัฐบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ ในลักษณะดังกล่าวไว้ แต่เนื่องจากในระบกกฎหมายเยอรมันให้ความสำคัญกับหลักความมีผลบังคับของคำสั่ง ทางปกครอง หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของฝ่ายปกครอง และหลักความมีประสิทธิภาพ ของการกระทำของฝ่ายปกครองอันเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือต่อคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น หน่วยงานของ รัฐซึ่งครอบครองทรัพย์สินของผู้รับคำสั่งทางปกครองที่จะอยู่ภายใต้การบังคับทางปกครองจึงต้องดำเนินการ ตามที่รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่บังคับการเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองกับทรัพย์สินของผู้รับคำสั่งทางปกครอง ดังกล่าว ซึ่งการให้ความร่วมมือหรือความช่วยเหลือในการปฏิบัติราชการทางปกครองย่อมเป็นไปตาม รัฐบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาเรื่องทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธรัฐ (VwVfG) ด้วย

(ข) การยึดสังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนหรืออสังหาริมทรัพย์ (Vollstreckung in das unbewegliche Vermögen)

มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครอง ในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธรัฐ (VwVfG) ประกอบกับมาตรา ๓๒๒ แห่งประมวลรัษฎากร กำหนด วิธีการไว้ ๓ วิธี ดังนี้

วิธีที่หนึ่ง การยึดมาเป็นทรัพย์สินที่จะถูกบังคับจำนอง

หน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการสามารถนำสังหาริมทรัพย์ที่มี ทะเบียนหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ยึดมาเป็นทรัพย์สินที่จะถูกบังคับจำนองได้ โดยดำเนินการแจ้งให้เจ้าพนักงาน

ทะเบียนบันทึกการจำนองไว้ในทะเบียนของทรัพย์สินแต่ละประเภทดังกล่าว จากนั้นหน่วยงานบังคับทางปกครอง ย่อมเป็นผู้รับจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่ง (BGB) ด้วย

วิธีที่สอง การยึดเพื่อขายทอดตลาด

การยึดสังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนหรืออสังหาริมทรัพย์ เพื่อขายทอดตลาดแตกต่างจากการยึดสังหาริมทรัพย์เพื่อขายทอดตลาด เนื่องจากหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับ กวาร์ไม่มีอำนาจดำเนินการยึดสังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนหรืออสังหาริมทรัพย์เพื่อขายทอดตลาดได้เอง แต่ต้องยื่นคำขอต่อศาลแขวง (Amtsgericht) ให้ออกคำสั่งยึดสังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนหรืออสังหาริมทรัพย์ เพื่อขายทอดตลาด โดยศาลจะต้องส่งคำสั่งยึดดังกล่าวให้ลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองและเจ้าพนักงาน ทะเบียนเพื่อบันทึกการยึดลงในทะเบียนของทรัพย์สินแต่ละประเภทดังกล่าว จากนั้นศาลแขวงจะเป็นผู้ดำเนินการ ขายทอดตลาดเอง โดยมีวิธีการเช่นเดียวกับการขายทอดตลาดสังหาริมทรัพย์

วิธีที่สาม การยึดมาใช้เพื่อประโยชน์ของฝ่ายปกครอง

หน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการสามารถยื่นคำขอให้ศาลแขวง มีคำสั่งยึดสังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนหรืออสังหาริมทรัพย์มาใช้ประโยชน์ของฝ่ายปกครองและแต่งตั้งผู้ดูแล ทรัพย์สินหนึ่งคนโดยให้มีอำนาจในการจัดการดูแลและใช้ประโยชน์สังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนหรือ อสังหาริมทรัพย์ที่ยึดมา เช่น ขอให้ศาลแขวงมีคำสั่งยึดที่ดินแปลงหนึ่งและให้อำนาจหน่วยงานของรัฐสามารถ นำที่ดินดังกล่าวออกให้เช่าเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ตามคำสั่งทางปกครองโดยหน่วยงานของรัฐดังกล่าวมีฐานะ เป็นผู้ให้เช่าตามบทบัญญัติของกฎหมาย

โดยทั่วไปสำนักงานทะเบียนที่ดิน (Grundbuchamt) หรือศาลที่มี อำนาจบังคับการ (Vollstreckungsgericht) จะเป็นผู้มีอำนาจในการบังคับทางปกครองเกี่ยวกับการยึด สังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนหรืออสังหาริมทรัพย์ โดยการยึดมาขายทอดตลาดและการยึดมาใช้ประโยชน์ เป็นมาตรการลำดับรองที่จะนำมาใช้เมื่อปรากฏอย่างชัดเจนว่าการบังคับชำระหนี้ไม่อาจสำเร็จได้โดยการยึด สังหาริมทรัพย์ที่มีทะเบียนหรืออสังหาริมทรัพย์มาเป็นทรัพย์สินที่จะถูกบังคับจำนอง

(ค) การอายัดสิทธิเรียกร้อง (Forderungspfändung)

- สิทธิเรียกร้องให้ชำระเงิน

การอายัดสิทธิเรียกร้องให้ชำระเงินอาจกระทำได้ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการ (Vollstreckungsbehörde) ออกคำสั่งอายัดเป็นลายลักษณ์อักษรไปยัง ลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองและบุคคลที่สามซึ่งเป็นลูกหนี้ของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครอง (มาตรา ๓๐๘ แห่งประมวลรัษฎากร) โดยกำหนดห้ามลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองกระทำการใด ๆ อันมี ผลกระทบต่อสิทธิเรียกร้องดังกล่าว และห้ามบุคคลที่สามซึ่งเป็นลูกหนี้ของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครอง ชำระเงินแก่ลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครอง แต่ให้ชำระเงินดังกล่าวแก่หน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการแทน และแจ้งลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองห้ามรับการชำระหนี้ลูกหนี้ที่ถูกอายัดแล้วของตน คำสั่งอายัดสิทธิ เรียกร้องให้ชำระเงินที่ไม่ปรากฏลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการย่อมทำให้คำสั่งอายัดดังกล่าวตกเป็น โฆษะ ซึ่งหมายรวมถึงกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการไม่มีอำนาจตามกฎหมายด้วย

- สิทธิเรียกร้องให้ส่งมอบสิ่งของ

วิธีการอายัดให้ใช้วิธีเดียวกับการอายัดสิทธิเรียกร้อง ให้ชำระเงิน และเมื่อหน่วยงานบังคับทางปกครองได้รับมอบสิ่งของจากบุคคลภายนอกแล้วให้นำไป ขายทอดตลาดเช่นเดียวกับของที่ได้มาโดยการยึด

- การอายัดสิทธิจำนำ (Pfändungspfandrecht)

กรณีที่ถูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองมีสิทธิเรียกร้องซึ่งลูกหนี้ของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองได้นำทรัพย์สินมาวางเป็นประกันการชำระหนี้ การยึดทรัพย์สินที่นำมาวางเป็นการประกันการชำระหนี้ย่อมครอบคลุมถึงสิทธิจำนำเหนือทรัพย์สินที่ถูกยึดด้วย โดยขอบเขตของการอายัดสิทธิจำนำครอบคลุมทรัพย์สินที่จำนำทั้งหมด รวมถึงการนำทรัพย์สินที่จำนำออกขายทอดตลาดด้วย โดยการอายัดสิทธิจำนำทำให้เจ้าหน้าที่แห่งการบังคับทางปกครองมีความชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิเหนือกว่าบุคคลภายนอกในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่ถูกยึด

(๑.๑.๒) การขายทอดตลาด (Verwertung)

การขายทอดตลาดเป็นการดำเนินการขั้นที่สองของการบังคับทางปกครองเมื่อปรากฏว่าลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองไม่อาจชำระหนี้ได้ในความเป็นจริง โดยหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการ (Vollstreckungsbehörde) ต้องออกคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรให้เจ้าหน้าที่บังคับการนำทรัพย์สินที่ยึดมาไปขายทอดตลาด ยกเว้นทรัพย์สินที่ยึดมาเป็นตัวเงินให้หักเงินดังกล่าวชำระหนี้แก่เจ้าหน้าที่แห่งการบังคับทางปกครองตามจำนวนที่เป็นหนี้กันอยู่ (มาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลรัษฎากร) แต่ในกรณีที่ต้องมีการขายทอดตลาด เจ้าหน้าที่บังคับการสามารถดำเนินการขายทอดตลาดได้ภายหลังจากการยึดทรัพย์สินมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งสัปดาห์ เว้นแต่ลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองจะแสดงความยินยอมให้การขายทอดตลาดได้ก่อนหน้านั้น อนึ่ง หากลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองไม่ให้ความยินยอมในการขายทอดตลาด เจ้าหน้าที่บังคับการอาจดำเนินการขายทอดตลาดโดยปราศจากความยินยอมได้เมื่อปรากฏเหตุแห่งความชอบด้วยวัตถุประสงค์เป็นพิเศษ เช่น การเก็บรักษาทรัพย์สินเป็นเวลานานจะทำให้ทรัพย์สินดังกล่าวเสื่อมราคาหรือมีค่าใช้จ่ายสูงในการเก็บรักษา หรือการขายทอดตลาดในระยะเวลาดังกล่าวจะทำให้ได้รับผลกำไรมากขึ้น (มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร)

โดยเจ้าหน้าที่บังคับการจะกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประมูลและต้องประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป ซึ่งเจ้าหน้าที่บังคับการอาจร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจให้อยู่ร่วมด้วยในการดำเนินการขายทอดตลาดก็ได้ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธรัฐ (VwVG) ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร โดยลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองสามารถเข้าร่วมการประมูลราคาได้ แต่บุคลากรสังกัดหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการไม่อาจเข้าร่วมการประมูลราคาได้ สัญญาซื้อขายเกิดขึ้นทันทีเมื่อเจ้าหน้าที่เคาะไม้ขายให้แก่ผู้ที่เสนอราคาสูงสุดซึ่งราคาที่ชนะการประมูลต้องเป็นราคาที่ไมต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของราคาปกติตามท้องตลาด สำหรับเครื่องเงินหรือเครื่องทองห้ามขายต่ำกว่าราคาเงินหรือราคาทอง ณ เวลานั้นตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธรัฐ (VwVG) ประกอบกับมาตรา ๓๐๐ แห่งประมวลรัษฎากร อนึ่ง ทรัพย์สินที่ทำการประมูลจะถูกส่งมอบก็ต่อเมื่อผู้ชนะการประมูลราคาชำระเป็นเงินสดเท่านั้น นอกจากนี้ อาจมีการขายทรัพย์สินด้วยวิธีอื่นนอกจากการขายทอดตลาด (มาตรา ๓๐๕ แห่งประมวลรัษฎากร) เช่น การทำสัญญาซื้อขาย ซึ่งการออกคำสั่งให้ทำสัญญาซื้อขายย่อมเป็นคำสั่งทางปกครอง หรือการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งกระทรวงการคลังแห่งสหพันธรัฐ (Bunderrfinanzverwaltung) เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการขายทอดตลาดทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งภายในกำหนดระยะเวลาเสนอราคาผู้ที่ประสงค์จะซื้อทรัพย์สินที่มีการขายทอดตลาดสามารถส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เสนอราคามาได้ ผู้ที่เสนอราคาสูงสุดย่อมเป็นผู้ชนะการประมูลราคา ทั้งนี้ ลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองสามารถอุทธรณ์คัดค้านการขายทอดตลาดตามกระบวนการวิธีพิจารณาตามประมวลรัษฎากรได้

(๒) การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำการ (Handlung) ง่ายอมรับการกระทำ (Duldung) หรือละเว้นการกระทำ (Unterlassung)

(๒.๑) มาตรการบังคับทางปกครอง

มาตรา ๙ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธ์รัฐ (VwVG) กำหนดมาตรการบังคับตามคำสั่งทางปกครองประเภทนี้ไว้ ๓ มาตรการ ได้แก่

(๒.๑.๑) การกระทำการแทน (Ersatzvornahme)

โดยมาตรา ๑๐ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธ์รัฐ (VwVG) ได้กำหนดรูปแบบของการกระทำการแทน (Ersatzvornahme) ไว้สองรูปแบบ ได้แก่ หน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการ (Vollstreckungsbehörde) สามารถเข้ากระทำการแทนด้วยตนเอง (Selbstvornahme) หรือมอบหมายให้บุคคลที่สามดำเนินการแทน (Fremdvornahme) ได้ ผู้อยู่ใต้การบังคับทางปกครองต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดอันเกิดจากการกระทำการแทนของบุคคลที่สามที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น แต่ในกรณีเจ้าหน้าที่บังคับการกระทำการแทนด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่บังคับการจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการกระทำการแทนนั่นเอง

(๒.๑.๒) ค่าปรับบังคับการ (Zwangsgeld)

เป็นมาตรการบังคับทางปกครองที่เจ้าหน้าที่บังคับการนำมาใช้บังคับกับคำสั่งทางปกครองที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองต้องปฏิบัติด้วยตนเองและไม่อาจมอบหมายให้ผู้อื่นกระทำการแทนได้ (unvertretbare Handlungen) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคำสั่งทางปกครองดังกล่าวอาจมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทนได้ (vertretbare Handlungen) แต่เจ้าหน้าที่บังคับการสามารถกำหนดค่าปรับบังคับการกับผู้รับคำสั่งทางปกครองโดยตรงได้เช่นกัน หากปรากฏว่าการกระทำการแทนไม่อาจกระทำได้ (untunlich) ซึ่งศาลปกครองมีเขตอำนาจในการพิจารณาว่าการเข้ากระทำการแทนไม่อาจกระทำได้จริงหรือไม่ เช่น ผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่สามารถชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการมอบหมายให้ผู้อื่นกระทำการแทนได้ หรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแทนนั้นสูงเกินส่วนซึ่งไม่สมเหตุผล รวมถึงกรณีที่การกระทำการแทนอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างไม่ได้สัดส่วน

ในกรณีที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่ยินยอมหรือไม่สามารถชำระค่าปรับบังคับการได้ หน่วยงานที่มีอำนาจบังคับการ (Vollstreckungsbehörde) อาจยื่นคำร้องต่อศาลปกครองให้ออกคำสั่งกักขังแทนค่าปรับบังคับการได้ โดยการกักขังแทนค่าปรับบังคับการกำหนดไว้ตามมาตรา ๑๖ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธ์รัฐ (VwVG) โดยจะต้องแจ้งไว้ในคำสั่งเตือนว่าจะบังคับการว่า หากไม่ปฏิบัติตามอาจจะต้องถูกกักขังแทนการชำระเงินค่าปรับบังคับการ ซึ่งศาลปกครองมีอำนาจออกคำสั่งให้กักขังแทนค่าปรับบังคับการซึ่งมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน แต่ไม่เกินสองสัปดาห์

(๒.๑.๓) การบังคับทางปกครองโดยตรง (unmittelbarer Zwang)

ในการดำเนินการบังคับทางปกครองโดยตรง (unmittelbarer Zwang) เจ้าหน้าที่บังคับการจะต้องปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธ์รัฐ (VwVG) ประกอบกับรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองโดยตรงของเจ้าหน้าที่บังคับการแห่งสหพันธ์รัฐ (UZwG) ยกเว้นในกรณีที่มิชอบด้วยกฎหมายอื่นที่กำหนดเกี่ยวกับวิธีการบังคับทางปกครองโดยตรงไว้เป็นการเฉพาะก็ให้ปฏิบัติตามกฎหมายเฉพาะนั้น

ซึ่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการบังคับทางปกครองโดยตรง (unmittelbarer Zwang) กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธรัฐ (VwVG) โดยเจ้าหน้าที่บังคับการอาจบังคับให้ผู้อยู่ใต้การบังคับทางปกครองกระทำการ จำยอมรับการกระทำ ละเว้นการกระทำ หรือเข้าดำเนินการเองในกรณีที่มีการกระทำแทน (Ersatzvornahme) หรือการกำหนดค่าปรับบังคับการ (Zwangsgeld) ไม่อาจกระทำได้ รวมถึงกรณีที่เจ้าหน้าที่บังคับการไม่อาจดำเนินการบังคับทางปกครองต่อทรัพย์สินได้ การเข้าดำเนินการแทนของเจ้าหน้าที่บังคับการด้วยตนเองจะมีลักษณะแตกต่างจากการบังคับทางปกครองโดยตรง เนื่องจากการกระทำแทนของเจ้าหน้าที่บังคับการด้วยตนเองจะเป็นการดำเนินการในฐานะผู้กระทำการแทนผู้รับคำสั่งทางปกครอง แต่การบังคับทางปกครองโดยตรง เจ้าหน้าที่บังคับการจะดำเนินการโดยการใช้กำลังทางกายภาพบังคับแก่ผู้อยู่ใต้การบังคับทางปกครองในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ วิธีการบังคับทางปกครองโดยตรง (unmittelbarer Zwang) มีหลายวิธีดังนี้

(ก) การดำเนินการกับบุคคลหรือทรัพย์สินโดยการใช้กำลังทางกายภาพ

(ข) การใช้เครื่องพันธนาการ (Fesselung) บุคคลที่อยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่บังคับการอาจถูกพันธนาการ เมื่อปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อเจ้าหน้าที่บังคับการหรือบุคคลที่สาม หรือบุคคลดังกล่าวต่อสู้ขัดขวาง หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวพยายามหลบหนี หรือพยายามกระทำการใด ๆ เพื่อให้รอดพ้นจากการจับกุม หรือบุคคลดังกล่าวพยายามฆ่าตัวตาย (มาตรา ๘ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธรัฐ (VwVG))

(ค) การใช้อาวุธปืน (Schußwaffen) หรือวัตถุระเบิด (Explosivmittel) เจ้าหน้าที่บังคับการที่มีอำนาจใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะเรื่อง เช่น กฎหมายว่าด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ กฎหมายว่าด้วยเจ้าหน้าที่คนเข้าเมืองและศุลกากร หรือกฎหมายว่าด้วยเจ้าหน้าที่ขนส่งทางน้ำและพาณิชย์นาวี

(๒.๒) กระบวนการในการบังคับทางปกครอง บัญญัติไว้ ๓ ขั้นตอน ตามมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๕ แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการบังคับทางปกครองในชั้นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแห่งสหพันธรัฐ (VwVG) ได้แก่

(๒.๒.๑) การออกคำสั่งเตือนว่าจะบังคับการ (Androhung)

ก่อนที่เจ้าหน้าที่จะดำเนินการบังคับทางปกครองต้องมีหนังสือเตือนโดยกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองและมาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ หากผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่ปฏิบัติตาม อนึ่ง การแจ้งเตือนต้องทำเป็นหนังสือ หากแจ้งเตือนด้วยวาจาถือเป็นโมฆะ เว้นแต่เป็นการบังคับทางปกครองในกรณีจำเป็นเร่งด่วน

(๒.๒.๒) การกำหนดวิธีการบังคับทางปกครอง (Festsetzung)

หากผู้รับคำสั่งทางปกครองยังคงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาตามหนังสือเตือน เจ้าหน้าที่จะกำหนดวิธีการบังคับทางปกครองโดยการยืนยันการใช้มาตรการบังคับทางปกครองอีกครั้ง

(๒.๒.๓) การดำเนินการบังคับทางปกครอง

เมื่อเจ้าหน้าที่ได้แจ้งยืนยันมาตรการบังคับทางปกครองแล้ว หากผู้รับคำสั่งทางปกครองยังเพิกเฉย เจ้าหน้าที่จึงจะลงมือบังคับทางปกครองตามมาตรการที่แจ้งไว้ในหนังสือเตือน ทั้งนี้ สำหรับการบังคับทางปกครองในกรณีจำเป็นเร่งด่วน (sofortiger Vollzug) อาจรวบกระบวนการที่กำหนดไว้สามขั้นตอนเหลือเพียงขั้นตอนเดียวก็ได้

๓.๒ สาธารณรัฐฝรั่งเศส

(๑) การบังคับตามคำสั่งที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ

(๑.๑) วิธีการบังคับทางปกครอง

ระบบกฎหมายฝรั่งเศสไม่มีกฎหมายทั่วไปที่กำหนดให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครองในการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำเช่นเดียวกับระบบกฎหมายเยอรมันที่มีกฎหมายทั่วไปในเรื่องดังกล่าว แต่ฝ่ายปกครองจะมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองได้ในกรณีที่กฎหมายเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องบัญญัติให้อำนาจไว้ โดยมาตรการบังคับทางปกครองที่กฎหมายกำหนดมีอยู่สองวิธีการสำคัญได้แก่ (๑) การเข้าดำเนินการแทนผู้รับคำสั่งทางปกครอง (execution d'office) และคิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแทน เป็นวิธีการที่ใช้ในกรณีที่บุคคลผู้รับคำสั่งทางปกครองมีหน้าที่ต้องกระทำหรือละเว้นกระทำโดยมิใช่หน้าที่เฉพาะตัว แต่บุคคลอื่นอาจดำเนินการแทนได้ เช่น การที่เจ้าของสถานประกอบการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ให้ดำเนินการบำบัดน้ำเสียภายในเวลาที่กำหนด ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเข้าดำเนินการแทนและคิดค่าใช้จ่ายกับเจ้าของสถานประกอบการได้ และ (๒) การให้กำลังบังคับกับผู้รับคำสั่งทางปกครอง (exécution forcée) เป็นวิธีการที่ใช้ในกรณีที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองมีหน้าที่ต้องกระทำหรือละเว้นกระทำโดยเป็นหน้าที่เฉพาะตัวที่ผู้นั้นต้องดำเนินการด้วยตนเอง เช่น คนต่างด้าวที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางกลับไปยังประเทศต้นทาง แต่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่กำหนด ฝ่ายปกครองมีอำนาจใช้กำลังบังคับเพื่อนำตัวคนต่างด้าวนั้นส่งกลับไปยังประเทศต้นทางได้

(๑.๒) กรณีที่ฝ่ายปกครองมีอำนาจบังคับทางปกครองได้เอง

กรณีที่กฎหมายเฉพาะในเรื่องใดบัญญัติให้อำนาจฝ่ายปกครองใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ ฝ่ายปกครองย่อมมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองในเรื่องนั้นได้ ส่วนเรื่องใดที่ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายให้อำนาจในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่ฝ่ายปกครองไว้ แนวคำวินิจฉัยของสภาแห่งรัฐ (Conseil d'État) ในฐานะศาลปกครองสูงสุด ยอมรับให้ฝ่ายปกครองใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ในกรณีดังต่อไปนี้ (๑) มี "เหตุจำเป็นเร่งด่วน" ที่ฝ่ายปกครองต้องบังคับการโดยทันทีเพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะ และ (๒) ไม่มี "วิธีการทางกฎหมายอื่นใด" (autre voie de droit) ที่จะบังคับผู้รับคำสั่งทางปกครองให้ปฏิบัติตามคำสั่งได้อีกแล้ว ซึ่ง "วิธีการทางกฎหมาย" นี้ หมายความว่ารวมถึงการบังคับใช้โทษตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นโทษอาญา โทษทางปกครอง หรือโทษทางแพ่ง กรณีที่กฎหมายกำหนดโทษสำหรับการฝ่าฝืนคำสั่งทางปกครองไว้ และมีใช้กรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ต้องบังคับการโดยทันที ฝ่ายปกครองจึงไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ เว้นแต่การบังคับใช้โทษที่กฎหมายกำหนดนั้นก็ยังไม่สามารถทำให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองได้ จึงจะยอมรับให้ฝ่ายปกครองใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้

(๑.๓) หลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครอง

การบังคับทางปกครองในแต่ละเรื่องมีหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องซึ่งขั้นตอนสำคัญที่กฎหมายส่วนใหญ่มักจะกำหนดไว้ คือ "การเตือนล่วงหน้า" (mise en demeure) ก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยฝ่ายปกครองจะมีหนังสือแจ้งเตือนผู้รับคำสั่งทางปกครองให้ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่กำหนดเสียก่อน หากผู้รับคำสั่งยังดื้อแพ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง จึงจะเริ่มใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ส่วนกรณีที่บทบัญญัติกฎหมายมิได้กำหนดเกี่ยวกับการเตือนไว้ ก็มีแนวคิดทั่วไปว่าฝ่ายปกครองยังคงต้องแจ้งเตือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองก่อนที่จะบังคับการ เว้นแต่กรณีที่ฝ่ายปกครองจำต้องบังคับการโดยตรงทันทีเนื่องจากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ฝ่ายปกครอง

จะไม่แจ้งเตือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองก่อนดำเนินการบังคับก็ได้ นอกจากนี้ หลักที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการบังคับทางปกครอง คือ การบังคับทางปกครองจะต้องกระทำโดยพอสมควรแก่เหตุ คือ กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครองและกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด ทั้งนี้ ตามหลักความพอสมควรแก่เหตุ (principe de proportionnalité)

(๑.๔) การคุ้มครองบุคคลผู้ถูกบังคับโดยศาล

บุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการบังคับการของฝ่ายปกครอง มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ตรวจสอบว่าการดำเนินการของฝ่ายปกครองชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ไม่ว่าจะ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ใช้เป็นฐานในการบังคับหรือการปฏิบัติการบังคับโดยฝ่ายปกครอง โดยผู้ฟ้องคดีอาจมีคำขอให้ศาลกำหนดมาตรการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา รวมทั้งมีคำขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยซึ่งหากศาลปกครองเห็นว่า การบังคับการของฝ่ายปกครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น มิได้ปฏิบัติโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด หรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นฐานในการบังคับไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองก็อาจพิพากษาให้ฝ่ายปกครองรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ส่วนกรณีที่มีการบังคับการของฝ่ายปกครองเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างร้ายแรงจนไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำในฐานะฝ่ายปกครองอีกต่อไป หรือที่เรียกกันว่า “voie de fait” ซึ่งได้แก่การกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิในทรัพย์สินหรือสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลอย่างร้ายแรงและเป็นการกระทำที่เห็นโดยชัดแจ้งว่าไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครองบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้ โดยศาลยุติธรรมมีอำนาจวินิจฉัยว่าการกระทำของฝ่ายปกครองเป็น “voie de fait” หรือไม่ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา เช่น มีคำสั่งให้ฝ่ายปกครองระงับการกระทำที่เป็น “voie de fait” หรือกรณีที่ฝ่ายปกครองกำลังจะดำเนินการบังคับการอันอาจทำให้เกิด “voie de fait” ศาลยุติธรรมก็อาจมีคำสั่งห้ามมิให้ฝ่ายปกครองดำเนินการดังกล่าว นอกจากนี้ ศาลยุติธรรมยังมีอำนาจพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทนที่ฝ่ายปกครองต้องชดใช้ให้แก่ผู้เสียหายด้วย

(๒) การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน

ในระบบกฎหมายฝรั่งเศส กฎหมายได้ให้อำนาจฝ่ายปกครองในการบังคับตามสิทธิเรียกร้องที่มีต่อบุคคลได้เอง ทั้งกรณีของสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ภาษีอากร (impôts) หนี้ที่เกิดจากการใช้ประโยชน์สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน (créances domaniales) รวมทั้ง “หนี้อื่น ๆ” (autres créances) ที่เรียกว่า “หนี้ทั่วไป” (créances ordinaires) โดยนิติบุคคลมหาชนมีอำนาจออกคำสั่งให้ชำระเงิน (titre de perception) ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครอง (décision administrative unilatérale) เพื่อบังคับตามสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกประเภท (créances de toute nature) ไม่ว่าจะ เป็นหนี้ในมูลละเมิด เงินที่ต้องคืนฐานลามิควรได้หรือหนี้เงินที่กำหนดในบทบัญญัติกฎหมาย เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าปรับทางปกครอง ค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการเข้าดำเนินการแทนของฝ่ายปกครอง ฯลฯ

(๒.๑) การออกคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงิน

นิติบุคคลมหาชนที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจในการออกคำสั่งให้บุคคลชำระเงิน ได้แก่ รัฐ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงพยาบาลของรัฐ รวมทั้งนิติบุคคลมหาชนอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่ง รัฐบัญญัติ ฉบับที่ ๙๒-๑๔๗๖ ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๒ ว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ ๑๙๙๒ ได้กำหนดให้คำสั่งให้ชำระเงินที่รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การมหาชนที่มีเจ้าหน้าที่บัญชีภาครัฐได้ทำขึ้นเพื่อเรียกชำระเงินมีสถานะเป็น “คำสั่งบังคับ” (titre exécutoire) กล่าวคือ เป็นคำสั่งที่นำไปบังคับชำระหนี้ได้ทันทีโดยไม่ต้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี

ให้อีกการออกคำสั่งให้ชำระเงินอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ “ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ” (ordonnateur) ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้บุคคลชำระเงินให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือสั่งจ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้แก่ รัฐมนตรี อธิบดี ผู้อำนวยการองค์การมหาชน ประธานองค์การบริหารส่วนจังหวัดคำสั่งให้ชำระเงินต้องระบุวิธีการคิดคำนวณเงิน วิธีการชำระเงิน รวมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอันเป็นเหตุผลการเรียกให้ชำระเงิน โดยรายละเอียดที่ระบุต้องมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ลูกหนี้ทราบถึงสภาพหนี้ จำนวนหนี้ และกำหนดชำระหนี้เพื่อที่ลูกหนี้จะได้โต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงินต่อไปได้ สำหรับขั้นตอนการแจ้งให้ชำระเงิน เมื่อผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐได้ทำคำสั่งให้ชำระเงินแล้ว จะส่งคำสั่งให้เจ้าหน้าที่บัญชีภาครัฐ (comptable public) รับผิดชอบติดตามให้มีการชำระเงินต่อไป โดยในขั้นนี้ยังเป็นขั้นตอนการติดตามให้ลูกหนี้ชำระเงินโดยสมัครใจ (recouvrement à l'amiable) โดยเจ้าหน้าที่บัญชีภาครัฐจะแจ้งสำเนาคำสั่งให้ชำระเงินไปยังลูกหนี้ขอให้ชำระเงินภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งสำเนาคำสั่ง หากครบกำหนดเวลาหนึ่งเดือนแล้วยังไม่มีการชำระเงินโดยถูกต้องครบถ้วนเจ้าหน้าที่บัญชีภาครัฐจะมีหนังสือแจ้งเตือน (lettre de rappel) ลูกหนี้อีกครั้ง และหากพ้นกำหนดเวลาสี่เดือนนับแต่วันที่แจ้งสำเนาคำสั่งให้ชำระเงินแล้ว ยังไม่มีการชำระเงินโดยถูกต้องครบถ้วนอีก ก็จะมีการแจ้งคำสั่งบังคับชำระหนี้ (commandement de payer) ซึ่งถือเป็นการแจ้งคำสั่งให้ชำระเงินอย่างเป็นทางการ โดยถือว่าวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเป็นวันเริ่มคำนวณดอกเบี้ยสำหรับการผัดนัดชำระหนี้ ทั้งนี้ เมื่อลูกหนี้ได้รับแจ้งคำสั่งบังคับชำระหนี้แล้วก็อาจชำระหนี้ หรือขอม่อนชำระหนี้ หรือหากลูกหนี้ยื่นคำร้องเรียนต่อฝ่ายปกครองและฟ้องคดีต่อศาล ก็จะมีผลเป็นการระงับการบังคับชำระหนี้ไว้ชั่วคราว แต่ถ้าลูกหนี้มิได้ดำเนินการใด ๆ เจ้าหน้าที่บัญชีภาครัฐก็จะประสานไปยังเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจบังคับชำระหนี้เพื่อเริ่มกระบวนการบังคับชำระหนี้

(๒.๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจบังคับชำระหนี้

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการบังคับชำระหนี้ ได้แก่ (๑) เจ้าพนักงานบังคับคดี (huissier de justice) และ (๒) เจ้าพนักงานบังคับชำระหนี้ภาครัฐ (huissier du Trésor public) เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นเอกชนซึ่งได้รับมอบอำนาจจากรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม โดยได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่สำคัญคือการบังคับคดี โดยเฉพาะการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษาของศาล รวมทั้งตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินของนิติบุคคลมหาชน ส่วนเจ้าพนักงานบังคับชำระหนี้ภาครัฐเป็นข้าราชการสังกัดกรมบัญชีกลาง (Direction Générale de Comptabilité Publique) มีอำนาจในการบังคับชำระหนี้ที่บุคคลมีต่อรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การมหาชนที่มีเจ้าหน้าที่บัญชีภาครัฐ โดยอำนาจหน้าที่หลัก คือ การบังคับชำระหนี้ภาษีอากรแต่อาจได้รับมอบหมายให้บังคับชำระหนี้อื่น ๆ ให้แก่นิติบุคคลมหาชนได้ด้วย ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติ มักจะมีการมอบหมายให้เจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งเป็นเอกชนดำเนินการบังคับชำระหนี้ตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน เพราะโดยส่วนใหญ่เจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งเป็นเอกชนสามารถดำเนินการบังคับชำระหนี้ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากกว่าเจ้าพนักงานบังคับชำระหนี้ภาครัฐ

(๒.๓) หลักเกณฑ์และวิธีการบังคับชำระหนี้

การบังคับชำระหนี้ตามคำสั่งที่กำหนดให้ชำระเงินของนิติบุคคลมหาชน เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีบังคับคดีแพ่ง (code des procédures civiles d'exécution) ที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษาของศาลในคดีแพ่งและตามคำบังคับอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงคำสั่งที่กำหนดให้ชำระเงินของนิติบุคคลมหาชนด้วย ประมวลกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้พนักงานอัยการ (procureur de la République) เป็นผู้มีหน้าที่ควบคุมดูแลกระบวนการบังคับชำระหนี้ โดยพนักงานอัยการจะมอบหมายให้เจ้าพนักงานบังคับคดี (huissier de justice) หรือบุคคลอื่นที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจบังคับ

ชำระหนี้ดำเนินการบังคับชำระหนี้ในการดำเนินการบังคับชำระหนี้เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจร้องขอต่อศาลยุติธรรมชั้นต้น (tribunal de grande instance) หรือพนักงานอัยการให้มีคำสั่งอนุญาตหรือกำหนดมาตรการใด ๆ ที่จำเป็นแก่การบังคับชำระหนี้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งอาจร้องขอคำสั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้ความช่วยเหลือในการบังคับชำระหนี้ได้ สำหรับกระบวนการบังคับชำระหนี้มีหลักเกณฑ์และวิธีการที่เป็นสาระสำคัญ ดังนี้

(๒.๓.๑) การสืบทรัพย์

เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจในการสืบทรัพย์ โดยส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจและองค์การมหาชนที่ควบคุมดูแลโดยรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่ของลูกหนี้ ชื่อและที่อยู่ของนายจ้างของลูกหนี้ รวมทั้งทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ และสถาบันการเงินต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากของลูกหนี้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี โดยไม่อาจอ้างว่าเป็นความลับทางวิชาชีพได้ แต่ทั้งนี้ ข้อมูลที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับจะต้องใช้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบังคับชำระหนี้เท่านั้น ไม่อาจเปิดเผยแก่บุคคลอื่นหรือจัดทำเป็นฐานข้อมูลที่มีการระบุชื่อบุคคลได้

(๒.๓.๒) การตรวจค้นสถานที่

เมื่อครบกำหนดเวลาแปดวันนับแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้แจ้งคำสั่งบังคับชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้แล้ว หากลูกหนี้ยังมีได้ดำเนินการใด ๆ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจเข้าไปในสถานที่อันเป็นที่อยู่อาศัยของลูกหนี้ รวมทั้งมีอำนาจเปิดประตูหรือที่เก็บของ อยุ่ไรก็ดี ในการเข้าตรวจค้นสถานที่อันเป็นที่อยู่อาศัยของลูกหนี้หรือสถานที่อื่น ๆ หากไม่มีบุคคลใดอยู่ในสถานที่ดังกล่าวหรือบุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้นไม่ยอมให้เข้าตรวจค้น เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเข้าตรวจค้นสถานที่ได้ต่อเมื่อมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งดังต่อไปนี้เป็นพยาน ได้แก่ นายกเทศมนตรี หรือพนักงานเทศบาลที่นายกเทศมนตรีมอบหมายสมาชิกสภาเทศบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือบุคคลที่บรรลุนิติภาวะอย่างน้อยสองคนที่ไม่อยู่ภายใต้การสั่งการของเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานบังคับคดี

(๒.๓.๓) ช่วงเวลาในการดำเนินการบังคับชำระหนี้

เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่อาจเข้าตรวจค้นสถานที่หรือดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับการบังคับชำระหนี้ได้ในวันอาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เว้นแต่ในกรณีมีเหตุจำเป็นโดยได้รับอนุญาตจากศาล และไม่อาจใช้มาตรการบังคับใด ๆ ได้ในระหว่างเวลา ๒๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๖.๐๐ นาฬิกา เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นโดยได้รับอนุญาตจากศาลและต้องเป็นสถานที่อื่นซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัย

(๒.๓.๔) ทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับชำระหนี้

กฎหมายกำหนดให้ทรัพย์สินบางอย่างไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับชำระหนี้ เช่น เบี้ยเลี้ยงชีพ สัจหาทรัพย์ที่จำเป็นแก่การดำรงชีพหรือการงานของลูกหนี้หรือของครอบครัวของลูกหนี้ (ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด) หรือวัตถุที่จำเป็นแก่ผู้พิการหรือจำเป็นแก่การรักษาผู้ป่วย รวมทั้งทรัพย์สินอื่น ๆ ที่บทบัญญัติกฎหมายกำหนดมิให้ยึดหรืออายัด

(๒.๓.๕) มาตรการต่าง ๆ ในการบังคับชำระหนี้

การใช้มาตรการบังคับชำระหนี้จะต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้ได้รับชำระหนี้เท่านั้นสำหรับมาตรการสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น

- การอายัดสิทธิเรียกร้องให้ชำระเงินที่ลูกหนี้มีต่อบุคคลภายนอก (saisie-attribution) เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจออกคำสั่งอายัดสิทธิเรียกร้องให้ชำระเงินที่ลูกหนี้มีต่อบุคคลภายนอกคำสั่งอายัดจะมีผลให้สิทธิเรียกร้องนั้นตกเป็นของผู้อายัดโดยทันทีในวันที่มีคำสั่งอายัด

โดยกรณีที่ไม่มีการโต้แย้งการอายัดต่อศาล เจ้าหนี้จะได้รับการชำระเงินตามสิทธิเรียกร้องที่ได้มาจากคำสั่งอายัด ส่วนกรณีที่มีการโต้แย้งการอายัด จะมีการเลื่อนการชำระเงินไปก่อน เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งให้ชำระเงินตามจำนวนที่กำหนด

- การอายัดเงินเดือนและสิทธิประโยชน์อื่นของลูกหนี้ (saisie des rémunérations) เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประมวลกฎหมายแรงงาน

- การยึดสังหาริมทรัพย์มีรูปร่างเพื่อขายทอดตลาด (saisie-vente) เมื่อครบกำหนดเวลาแปดวันนับแต่วันที่มีการแจ้งคำสั่งบังคับชำระหนี้แก่ลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจยึดสังหาริมทรัพย์มีรูปร่าง (biens meubles corporels) ของลูกหนี้ ไม่ว่าทรัพย์นั้นจะอยู่ในการครอบครองของลูกหนี้หรือบุคคลอื่น แต่กรณีที่ทรัพย์อยู่ในการครอบครองของบุคคลอื่น เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องขออนุญาตศาลก่อน และหากหนี้ที่ลูกหนี้ต้องชำระมีมูลค่าต่ำกว่าจำนวนเงินตามที่กำหนดในกฎหมายลำดับรอง เจ้าพนักงานบังคับคดีจะเข้าทำการยึดทรัพย์ในสถานที่ซึ่งเป็นที่พักอาศัยของลูกหนี้ได้ต่อเมื่อการบังคับชำระหนี้ไม่อาจกระทำได้ด้วยวิธีการอายัดเงินในบัญชีเงินฝากหรือเงินเดือนของลูกหนี้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ทำการยึดทรัพย์ได้

สำหรับการจำหน่ายทรัพย์สินเพื่อชำระหนี้ นั้น ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ยึดทรัพย์ ลูกหนี้อาจร้องขอจำหน่ายทรัพย์เองในราคาที่เขาเห็นว่าเหมาะสมเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ แต่หากเจ้าหนี้เห็นว่าจำนวนเงินที่จะได้จากการจำหน่ายทรัพย์ไม่เพียงพอแก่การชำระหนี้โดยถูกต้องครบถ้วน เจ้าพนักงานบังคับคดีก็จะต้องดำเนินการนำทรัพย์ออกขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้ ส่วนกรณีที่ล่วงพ้นกำหนดเวลาหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ยึดทรัพย์มาแล้วเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจนำทรัพย์ออกขายทอดตลาดได้ โดยในการขายทอดตลาดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสามารถเคาะไม้ขายทรัพย์ของลูกหนี้เมื่อเห็นว่าราคาที่เสนอเพียงพอแก่การชำระหนี้เงินต้น ดอกเบี้ย รวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี โดยกรณีที่มีเจ้าหนี้หลายคน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจำหน่ายทรัพย์มีหน้าที่เสนอให้เจ้าหนี้แต่ละคนตกลงเฉลี่ยเงินกัน หากไม่สามารถตกลงกันได้ เจ้าหน้าที่จะกันเงินไว้และยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีการเฉลี่ยเงินให้แก่เจ้าหนี้แต่ละราย

- การยึดอสังหาริมทรัพย์เพื่อขายชำระหนี้ (saisie immobilière) เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจยึดอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ได้ ไม่ว่าจะอสังหาริมทรัพย์นั้นจะอยู่ในความครอบครองของลูกหนี้หรือบุคคลอื่น โดยการแจ้งคำสั่งยึดมีผลทำให้ลูกหนี้ไม่อาจจำหน่าย จ่าย โอนอสังหาริมทรัพย์นั้นได้ รวมทั้งจำกัดการใช้ประโยชน์อสังหาริมทรัพย์นั้นโดยลูกหนี้ ส่วนการขายอสังหาริมทรัพย์ที่ยึดได้ อาจกระทำโดยการตกลงซื้อขายตามคำสั่งอนุญาตของศาล (vente amiable sur autorisation judiciaire) หรืออาจเป็นการขายทอดตลาด (vente par adjudication) ก็ได้

(๒.๓.๖) มาตรการหรือบทลงโทษผู้ขัดขวางหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบังคับชำระหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้กระทำโดยไม่สุจริตเพื่อขัดขวางการบังคับชำระหนี้ ศาลอาจมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน (dommages-intérêts) ได้ และกรณีที่บุคคลอื่นใดไม่ให้ความร่วมมือในการบังคับชำระหนี้โดยไม่มีเหตุอันควร ศาลอาจมีคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับ (astreintes) หรือค่าสินไหมทดแทน (dommages-intérêts) ได้

ในส่วนของการรับผิดทางอาญา โดยที่เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นบุคคลที่ได้รับมอบให้ใช้อำนาจรัฐ (personne dépositaire de l'autorité publique) หากผู้ใดต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานบังคับคดีในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ย่อมเป็นความผิดอาญาฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน (délit de rébellion) ตามมาตรา ๔๓๓-๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ ยูโร ตามมาตรา ๔๓๓-๗ โดยกรณีที่ความผิดดังกล่าวได้กระทำโดยมิหรือใช้อาวุธ

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกิน ๗๕,๐๐๐ ยูโร ตามมาตรา ๔๓๓-๘ ส่วนกรณีที่มีการทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานบังคับคดีถือเป็นความผิดอาญาฐานจงใจทำร้ายร่างกาย (délit de violences volontaires) ซึ่งประมวลกฎหมายอาญากำหนดให้การทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น (circonstance aggravante) โดยกรณีที่ทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้เจ้าพนักงานป่วยเจ็บจนประกอบกรณียกิจตามปกติไม่ได้ไม่เกินแปดวัน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกิน ๔๕,๐๐๐ ยูโร (มาตรา ๒๒๒-๑๓) และกรณีที่เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานป่วยเจ็บจนประกอบกรณียกิจตามปกติไม่ได้เกินแปดวัน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกิน ๗๕,๐๐๐ ยูโร (มาตรา ๒๒๒-๑๒) โดยกรณีที่เป็นการทำร้ายร่างกายโดยไม่มีเจตนาฆ่าแต่เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินยี่สิบปี (มาตรา ๒๒๒-๘ ๔^๐) และกรณีที่การทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้เจ้าพนักงานได้รับอันตรายสาหัส (เสียอวัยวะหรือทุพพลภาพตลอดชีวิต) ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี (มาตรา ๒๒๒-๑๐) ทั้งนี้ นอกจากความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อร่างกายของเจ้าพนักงานแล้ว มาตรา ๔๓๓-๕ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา ยังกำหนดความผิดอาญาฐานดูหมิ่นเจ้าพนักงาน (délit d'outrage) โดยผู้ที่แสดงออกด้วยวาจา ท่าทาง การข่มขู่ ข้อความ รูปภาพ หรือด้วยการส่งวัตถุใด ๆ ไปยังบุคคลที่ได้รับมอบให้ใช้อำนาจรัฐในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในทางที่ละเมิดศักดิ์ศรีของบุคคลดังกล่าวหรือเป็นการไม่เคารพต่อตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีและปรับไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ ยูโร

(๒.๔) การโต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงินและมาตรการบังคับชำระหนี้

รัฐกฤษฎีกา ฉบับที่ ๒๐๑๒-๑๒๔๖ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๑๒ ว่าด้วยการบริหารงบประมาณและการบัญชีภาครัฐ กำหนดให้ลูกหนี้ผู้รับคำสั่งให้ชำระเงินของนิติบุคคลมหาชน มีสิทธิโต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงิน (opposition à exécution) และโต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้ (opposition à poursuite) การโต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงินเป็นการโต้แย้งสภาพหนี้ จำนวนหนี้ และกำหนดชำระหนี้ ส่วนการโต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้เป็นการโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของการบังคับชำระหนี้ เช่น คำสั่งบังคับชำระหนี้ การโต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงินและการโต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้จะกระทำโดยการยื่น “คำร้องเรียน” (réclamation) ต่อฝ่ายปกครอง ซึ่งการยื่นคำร้องเรียนนี้เป็นระบบอุทธรณ์บังคับ โดยลูกหนี้จะต้องยื่นคำร้องเรียนต่อฝ่ายปกครองก่อน จึงจะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลต่อไปได้

(๒.๔.๑) การยื่นคำร้องเรียนต่อฝ่ายปกครอง

ลูกหนี้ต้องยื่นคำร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่บัญชีภาครัฐผู้มีหน้าที่ติดตามให้มีการชำระเงิน โดยกรณีโต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงินลูกหนี้จะต้องยื่นคำร้องเรียนภายใน ๒ เดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งให้ชำระเงิน และผู้มีอำนาจต้องพิจารณาคำร้องเรียนให้เสร็จภายใน ๒ เดือนนับแต่วันที่รับคำร้องเรียน หากครบกำหนดเวลาแล้ว ยังไม่มีการแจ้งคำวินิจฉัย ถือว่าฝ่ายปกครองยกคำร้องเรียนโดยปริยาย ส่วนการโต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้ จะต้องยื่นคำร้องเรียนภายใน ๒ เดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งบังคับชำระหนี้และผู้มีอำนาจต้องพิจารณาคำร้องเรียนให้เสร็จภายใน ๒ เดือนนับแต่วันที่รับคำร้องเรียน หากครบกำหนดเวลาแล้ว ยังไม่มีการแจ้งคำวินิจฉัย ถือว่าฝ่ายปกครองยกคำร้องเรียนโดยปริยาย ทั้งนี้ การยื่นคำร้องเรียนต่อฝ่ายปกครองมีผลเป็นการทุเลาการบังคับชำระหนี้ไว้ชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาคำร้องเรียน โดยฝ่ายปกครอง หน่วยงานของรัฐจึงต้องระงับการบังคับชำระหนี้ไว้ก่อน

(๒.๔.๒) การฟ้องคดีต่อศาล

ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่พอใจในคำวินิจฉัยของฝ่ายปกครองเกี่ยวกับการโต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงินหรือการโต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้ ลูกหนี้สามารถฟ้องคดีต่อศาลได้ภายใน

๒ เดือนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยหรือนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาซึ่งถือว่าฝ่ายปกครองยกคำร้องเรียน โดยปริยาย โดยการฟ้องคดีจะมีผลเป็นการทูลเกล้าฯการบังคับชำระหนี้ไว้ชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาพิพากษา คดีของศาล หน่วยงานของรัฐจึงต้องระงับการบังคับชำระหนี้ไว้ก่อน

สำหรับศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีกรณีการฟ้องโต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงิน (opposition à exécution) หากหนี้ที่จะบังคับชำระหนี้เป็นหนี้ในทางปกครอง (créance de nature administrative) จะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง แต่ถ้าเป็นหนี้ในทางแพ่ง (créance de nature privée) จะต้องฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ส่วนการฟ้องโต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้ (opposition à poursuite) ลูกหนี้ต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีพิพาทเกี่ยวกับการบังคับชำระหนี้ในทุกกรณี

คดีฟ้องโต้แย้งคำสั่งให้ชำระเงินต่อศาลปกครองเป็นคดีที่ศาลมีอำนาจเต็ม (contentieux de pleine juridiction) โดยศาลมีอำนาจพิพากษาเพิกถอนคำสั่งหรือแก้ไขคำสั่งในทางใดทางหนึ่งก็ได้ เช่น ปรับลดจำนวนเงินที่ลูกหนี้ต้องชำระ หรือศาลอาจมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งให้ชำระเงินโดยกำหนดเงื่อนไข (annulation conditionnelle) เช่น กรณีที่คำสั่งให้ชำระเงินมีเหตุบกพร่องในเรื่องรูปแบบอันเป็นเหตุบกพร่องที่สามารถแก้ไขเยียวยาได้ ศาลก็อาจกำหนดให้คำพิพากษามีผลเพิกถอนคำสั่งเมื่อฝ่ายปกครองมิได้แก้ไขเยียวยาข้อบกพร่องดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด อย่างไรก็ตาม แม้ศาลปกครองจะมีอำนาจพิพากษาว่าคำสั่งให้ชำระเงินไม่ชอบด้วยกฎหมายและเพิกถอนคำสั่ง แต่ก็ไม่มีอำนาจพิพากษาใด ๆ เกี่ยวกับมาตรการบังคับชำระหนี้ได้ เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม ลูกหนี้จึงต้องไปฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมเพื่อขอให้เพิกถอนมาตรการบังคับชำระหนี้เป็นอีกคดีหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติเมื่อศาลปกครองได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งให้ชำระเงินแล้ว โดยปกติหน่วยงานของรัฐก็จะยุติการบังคับชำระหนี้ เพราะมาตรการบังคับชำระหนี้ย่อมปราศจากคำสั่งที่เป็นฐานในการบังคับ และไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนการฟ้องคดีโต้แย้งมาตรการบังคับชำระหนี้ต่อศาลยุติธรรม นอกจากศาลจะมีอำนาจเพิกถอนมาตรการบังคับแล้ว หากการบังคับชำระหนี้ทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ ศาลก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาให้หน่วยงานของรัฐชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ได้ด้วย

๔. การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานของรัฐและผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) โดยในการรับฟังความคิดเห็นได้นำหลักการซึ่งเป็นสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ไปรับฟังในชั้นก่อนการจัดทำร่างกฎหมาย และเมื่อได้จัดทำร่างกฎหมายแล้วได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอีกสองครั้ง สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้ดังนี้

๔.๑ การนำหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ไปรับฟังความคิดเห็น

การรับฟังความคิดเห็นในหลักการของร่างพระราชบัญญัติการบังคับทางปกครอง พ.ศ. ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (www.krisdika.go.th) ระหว่างวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ โดยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย รวมทั้งหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็น มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมดจำนวน ๒๓ คน

๔.๒ การนำร่างพระราชบัญญัติฯ ไปรับฟังความคิดเห็น

(๑) การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “หลักเกณฑ์ใหม่ในการบังคับทางปกครอง” เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับทางปกครอง ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในวาระที่หนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมรอยัล ปริ๊นเซส หลานหลวง กรุงเทพฯ

การเสวนาครั้งนี้เป็นการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ ซึ่งมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองของต่างประเทศ และหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) รวมถึงการถาม-ตอบ เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสัมมนา โดยมีผู้เข้าร่วมการเสวนาจากหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน จำนวน ๑๒๐ คน และมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๕๐ คน

(๒) การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในวาระที่สอง ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (www.krisdika.go.th) ระหว่างวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๑ โดยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย หลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ และร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็น โดยมีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมดจำนวน ๘ คน

(๓) โครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และรับฟังความคิดเห็นในหัวข้อ “หลักเกณฑ์ใหม่ในการบังคับทางปกครอง” เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในวาระที่สอง ในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรม รอยัล ซิตี กรุงเทพฯ

การรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) และรับฟังความคิดเห็นในรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาจากหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน จำนวน ๑๕๐ คนและมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๖๑ คน

ทั้งนี้ รายละเอียดของประเด็นที่นำไปรับฟังความคิดเห็น คำชี้แจง และเหตุผลในการนำความคิดเห็นมาพิจารณาในแต่ละประเด็นและการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น ปรากฏตามรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง)

๕. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองให้มีความชัดเจน มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้

๕.๑ ประชาชนโดยเฉพาะผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองได้รับประโยชน์จากการบังคับทางปกครองที่มีมาตรฐานและเป็นธรรม

๕.๒ การกำหนดวิธีการในการโต้แย้งหรือการใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้มีความชัดเจน ส่งผลให้ประชาชนผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง
ให้สามารถใช้สิทธิทางศาลได้อย่างถูกต้อง

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)